

KRISLAI

Laikas išsikraustyti
Mums labai džiugu
Pavojinga kryptis
Paragininimas laiku

A. BIMBA

Vidutinis amerikietis nežino, kad ir šiandien mūsų Jungtinės Valstijos rytinėje Kubos dalyje, vadinamoje Guantanamo, turi didelę, moderniškiausiais ginklais ginkluotą militarinę bazę su keliais tūkstančiais kareivių. Kam ji ten reikalinga? Jokio pavojaus šio didelio krašto saugumui juk iš ten nėra.

Sis klausimas buvo iškeltas neseniai įvykusioje neprisiungusiųjų šalių konvencijoje, įvykusioje Kubos sostinėje Havanoje. Iš kelių šimtų delegatų neatsirado nė vieno, kuris būtų pateisinęs ir gynęs ten Amerikos militarinės bazės buvimą. Visi kalbėtojai jos buvimą kritikavo ir reikalavo ją uždaryti.

Jau pradeda posėdžiauti Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja. Jos apsvaistymo laukia visa eilė labai svarbių klausimų, susijusių su tarptautiniais santykiais ir pasauline taika. Bene ir šioje sesijoje daugiausia dėmesio pareikalaus Vidurio Rytai.

Mums, lietuviams, labai džiugu, kad Tarybų Sąjungos delegacija dalyvauja ir Tarybų Lietuvos užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius. Amerikos lietuviams jau gerai žinomas veikėjas ir diplomatas. Mūsų nuosirdas sveikinimai, Jums, Vytautai.

Tarybinė spauda kreipia pasaulio dėmesį į taikiai pavyojų iš Japonijos pusės. Joje vis smarkiau ir aukščiau militarizmas kelia galvą. Kaip mūsų Jungtinių Valstijų, taip Japonijos valdančioji klasė tokią savo politiką teisingai ir remia išgalvotu tarybinio pavojumi jos saugumui.

To pasmerkto Japonijos ginklavimosi pavyojų pasaulinei taikai dar padidina ir tas, kad JAV ne tik prieš tai neprotestuoja, bet dar skatina ir padeda.

Ar ne keista? Dar taip, palyginti, istoriniai kalbant, neseniai ši šalis Japoniją laikė savo didžiausiu priešu, prieš ją kariavo, net panaudodama pirmą kartą žmonių istorijoje atominę bombą, ir pati paaukojo tūkstančius gyvybių, o dabar pasidarė jos talkininkė, jai net padeda ginkluotis!

Labai laiku pasirodė Amerikos Komunistų Partijos pirmininko Henry Winston kreipimasis į visus amerikiečius su paraginiu pastiprinti ir praplėsti kampaniją už ratifikavimą SALT sutarties su Tarybų Sąjunga. Reikia pripažinti, kad šiuo laiku propaganda šio didžiausios svarbos klausimu yra pusėtinai aptilusi. O turėtų būti priešingai. Kaip tik dabar, kai Kongresas pradeda posėdžiauti, reikalinga kuo plačiausia ir smarkiausia agitacija už sutartį.

Žiūrėkite, kaip sutarties priešai, visokio plauko reakcininkai sušilę darbuojasi, stengdamiesi sukelti sutar-

Ne ekonominė politika, bet pajėgumas vadovauti

Sen. Kennedy savo raštinėje kalbasi su laikraščio reporteriu.

Washingtonas. — Senatorius Edward M. Kennedy sako, kad jis tebėra nenusprendęs, ar 1980 metais kandidatuos į prezidentus, ar ne. Jis tai praneš, kai ateis laikas. Tai bus šių metų pabaigoje, arba ateinančių metų pradžioje.

Jis sako, kad tarpe jo ir prezidento Carterio skirtumai ekonominės politikos klausimais labai maži. Bet jis sako, kad Washingtono vadovybė galėtų būti gerokai stipresnė. Jis, žinoma, mano, kad jis tokią vadovybę sustiprintų.

Automobilistų unijos ir General Motors atstovai susitarė

Detroit, Mich. — Kaip atrodo, tai General Motors Corporation darbininkų streiko bus išvengta. Derybos tarp Jungtinės Automobilistų Unijos ir korporacijos atstovų dėl naujo kontrakto baigėsi sėkmingai. Dabar leidžiamas naujas kontraktas unijos nariams nubalsuoti. Manoma, kad jis bus didelės daugumos užgirtas.

Jeigu nebūtų buvę susitarimo, streikas būtų prasidėjęs rugsėjo 14 d. ir palietęs 460,000 darbininkų.

Manoma, kad streiko bus išvengta ir kitose automobilių gamintojų kompanijose. Jos turės priimti tokias pat sąlygas, kurias priėmė General Motors Corporation.

Naujojo kontrakto turinys nėra paskelbtas, todėl šiuos žodžius rašant nežinoma, kuriuos savo iškelius reikalavimus unija laimėjo, o kurių turėjo atsisakyti.

Viena aišku, būtent, kad unijos vadovybė dėjo visas pastangas streiko išvengti ir jai tas pavyko.

Douglas A. Fraser, unijos prezidentas

mus unija laimėjo, o kurių turėjo atsisakyti.

Viena aišku, būtent, kad unijos vadovybė dėjo visas pastangas streiko išvengti ir jai tas pavyko.

Kapitalo kampanija prieš unijas

Amerikos Darbo Federacijos-Industriinių Organizacijų Kongreso sekretorius-įdėninkas Lane Kirkland sako, kad šiuo laiku reakcinės ka-

pitalo jėgos veda labai įtemptą antiunijinę kampaniją, kurios tikslas yra mūsų darbo unijas visiškai sunaikinti. Jo supratimu, tokios aštrios ir plačios kampanijos šioje šalyje dar nėra buvę per pastarąsias dvi dešimtmečius.

Toki pareiškimą Kirkland padarė neseniai Chicagoje įvykusioje geležinkelinių unijos konvencijoje. Jis sako, kad darbdaviai samdo gerai apmokamus profesionalistus unijų triuškinimoju.

O Lane Kirkland žino, ką kalba. Jis yra vienas žymiausių šios šalies darbo judėjimo ilgamečių vadų. Jis turi savo argumentams paremti neužginėjimus faktus.

PRISIPAŽINO PAPILDĖS PROVOKACINĮ MELĄ

Amerikiečių žurnalas "Time" (rugs. 17 d. laidoje) atspausdino tam tikro įrengimo-pastato nuotrauką su paaiškinimu, jog tai esąs neseniai Tarybų Sąjungos pastatytas įrengimas Kuboje vedimui šnipinėjimo Jungtinėse Valstijose. Bet pasirodo, jog tai yra dar 1957 metais I. T. T. pastatytas įrengimas susisiekimui telefonu tarp Kubos ir Jungtinių Valstijų!

Dabar "The N. Y. Times" (rugsėjo 15 d.) praneša, jog žurnalo vyriausias korespondentas Richard L. Duncan per telefoną pripažino, kad tas žurnale paskelbtas yra grynas melas, kad kas nors žurnalą neteisingai informavęs.

Tas provokacinis melas, matyt, buvo sugalvotas ir paskelbtas pakurstymui Amerikos žmonių prieš Tarybų Sąjungą, pabloginimui

tarp pastarosios ir Jungtinių Valstijų santykių.

DERYBOS ATIDĖTOS

Maskva. — Derybos tarp Kinijos ir Tarybų Sąjungos dėl pagerinimo tarp jų santykių turėjo prasidėti praėjusio antradienio, rugsėjo 18 d., bet savaitei, o gal ir dviem savaitėm atidėtos. Kinijos delegacijai vadovaus jos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Wang Youping, o tarybinei užsienio reikalų ministro pavaduotojas Leonid F. Ilychev, kuris prieš kelias dienas su Tarybų Sąjungos premjeru Aleksej N. Kosyginu lankėsi Angoloje.

Stalac, Jugoslavija. — Rugsėjo 13 d. prekinis traukinys įvažiojo į keleivinį traukinį. 50 žmonių užmušė, net 100 sužeidė, daugelį jų pavojingai.

TELEGRAMA IŠ LIETUVOS

LIETUVIŲ LITERATŪROS KELIAI

Lietuvių literatūros populiarinimo, šio darbo tolesnio plėtimo ir tobulinimo klausimai buvo svarstomi antrojoje Lietuvių Literatūros vertėjų ir leidėjų konferencijoje, kuri rugsėjo 12-13 dienomis įvyko Vilniuje. Joje dalyvavo lietuvių literatūros bičiuliai iš Maskvos, broliško respublikų, kai kurių socialistinių šalių.

Reikšmingiausi lietuvių rašytojų kuriniai dabar verčiami maždaug į 60 kalbų, iš jų į 36 Tarybų Sąjungos tautų kalbas. Už respublikos ribų per trejus pastaruosius metus išleistas 146 lietuvių rašytojų knygų bendru 8 milijonu 225 tūkstančių egzempliorių tiražu. Daugiau kaip šimtas knygų per tą laiką išėjo rusų, latvių, estų, ukrainiečių, baltarusių, moldavų ir kitomis kalbomis. Pastaraisiais metais vis daugiau lietuviškų knygų pasirodo Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, Vengrijoje.

Populiarinant lietuvių literatūrą, daug pasidarbavo rusų vertėjai ir Maskvos leidėjai. Antai šalies sostinėje išėjo 21 Cvirkos kūrinių knyga bendru tiražu 5 milijonu 180 tūkstančių egzempliorių tiražu. Milijoniniais tiražais rusų kalba išleisti Marcinkevičiaus, Mieželaičio, Sluckio ir kitų dabartinių lietuvių rašytojų kuriniai. Vertimų dėka lietuvių rašytojų kūryba vis labiau plinta broliškoje respublikose ir užsienyje.

Skaidus netekimas

Rugsėjo 14 dieną mirė vienas aktyviausių lietuvių tarybinės dailės tyrinėtojų ir populiarių, Lietuvos TSK nuspelęs meno veikėjas, ilgametis Lietuvos TSR Dailės Muziejaus direktorius, Dailininkų Sąjungos valdybos atsakingasis sekretorius Pranas Gudynas.

Pranas Gudynas išvarė labai gilia vėga Tarybų Lietuvos dailės gyvenime. Jis daug prisidėjo įsteigiant muziejinių vertybių restauravi-

mo centrą, pradėjo organizuoti kilmojamias dailės parodas respublikos rajonuose, šalyje bei užsienyje, padėjo įsteigti Kauno paveikslų galeriją. Už šią veiklą buvo išrinktas tarptautinės muziejų tarybos komiteto nariu korespondentu.

Kaip dailėtyrininkas Pranas Gudynas dalyvavo daugelio dailės leidinių redakcinėse komisijose. Jo plunksnai priklausio monografijos "Petras Kalpokas," "Prabyla medis," "Vytautas Macevičius," "Algirdas Petrulis," kartu su kitais autoriais parengė leidinį "Vilniaus valstybinis dailės muziejus," paruošė dailės albumus, yra nutapęs peizažų, portretų, restauravęs apie 200 tapybos kūrinių.

Mirė Antanas Sodeika

Rugsėjo 14 dieną į amžino poilsio vietą Vilniaus visuomenė palaidėjo vieną iš lietuvių profesionalaus operos teatro kūrėjų, Lietuvos TSR liaudies artistą profesorių Antaną Sodeiką.

Antanas Sodeika gimė 1890 metais Jurbarko mieste, kur paaugėjęs pradėjo mokytis muzikos. 1907 metais išvyko į JAV. Čia dalyvavo "Birutės" bei dailės mylėtojų draugijų veikloje. 1920 metais grįžo į Lietuvą ir aktyviai įsijungė į lietuvių profesionalaus muzikinio teatro kūrimą. Pirmajame lietuvių muzikinio teatro spektaklyje—Verdžio operoje "Traviata" Antanas Sodeika atliko Zermeno vaidmenį. Ilga laiką jis buvo pagrindinis baritono partijų atlikėjas. Dailininko talentas ypą suklestėjo tarybiniais metais. Jis ne kartą atstovavo lietuvių muzikinei kultūrai šalyje ir užsienyje.

Antanas Sodeika aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, buvo renkamas Aukščiausiosios Tarybos deputatu. 30 pastarųjų metų dirbo pedagogini darbu Lietuvos TSR valstybinėje konservatorijoje, išugdė ne vieną tarybinio muzikinio teatro solistų kartą.

V. Petkevičienė

Naujas pagyvėjimas Jungtinėse Tautose

LTSR užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius

Praėjusį antradienį, rugsėjo 18-tą dieną, New Yorke pradėjo savo darbą eilinė 34-oji Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesija. Jos darbe dalyvauja daugiau kaip pusantro šimto valstybių narių delegacijos.

Ši sesija toliau svarstys ankstesniais metais nagrinėtus visoms pasaulio tautoms svarbius klausimus. Tarp jų reikėtų paminėti tolimesnį Kipro salos grąikų ir turkų ginčo svarstymą, kruvinąjo apartheido Pietų Afrikoje nagrinėjimą. Toliau bus svarstomas klausimas dėl visų rūšių masinio naikinimo ginklų gamybos uždraudimo. Šis punktas buvo pirmą kartą įtrauktas į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijos agendą (darbotvarkę) 1975 metais Tarybų Sąjungos pasiūlymu. Sesijos išvakarėse, kaip jau yra įprasta, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius Kurt Waldheimas suruošė spaudos konferenciją prie šios organizacijos akredituotiems žurnalistams. Jis pažymėjo, kad ši sesija nežada būti lengva, nes turės svarstyti sunkiai išsprendžiamas senas ir naujas problemas. K. Waldheimas taip pat pasakė, kad toliau pasilieka labai sudėtingas Palestiniečių tautos ir valstybės klausimas.

Laukiama, kad į šią sesiją atvyks ir joje kalbės nemaža įvairių valstybių vadovų, žymių politinių veikėjų. Tarp jų žada būti ir Romos katalikų bažnyčios galva—popiežius Jonas Povilas II.

Sios savaitės pradžioje į New Yorką dalyvauti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 34-osios sesijos darbe atvyko Tarybų Sąjungos delegacija, vadovaujama šio krašto užsienio reikalų ministro Andriejaus Gromykos. Tarybinės delegacijos sudėtyje atvyko ir visiems mums gerai pažįstamas Tarybų Lietuvos užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius. Tikėsimės, kad nežiūrind didelio užimtumo, jis ras progą susitikti ir su laisviečiais.

Siemetinės sesijos "vadžias" iš pernykščio Kolumbijos atstovo Indalencio Liezanos perėmė naujai išrinktasis pirmininkas K. Tanzanijos S. Salimas. Numatoma, kad sesijos darbas užtruks trejetą mėnesių—iki kalėdinio atostogų.

Stebėtojas

Valdžia laužo mokytojų streikus

Prieš atsidarymą mokyklų Woodbridge, N. J., mokytojai pareikalavo jiems pakelti algas ir pagerinti darbo sąlygas. Miesto apšvietos taryba su jų reikalavimais nesiskaitė. 1,200 mokytojų paskelbė streiką. Valdžia isakė teisumui įsakyti mokytojams tuoju streiką nutraukti ir grįžti į darbą. Už atsisakymą jo įsakymą pildyti ir pikietavimą mokslų net 21 mokytojas suareštuotas ir bus nubaustas kalėjimu.

Tas pats su Paterson, N. J., 1700 susireikavusių mokytojų. Čia už nepildymą teismo įsakymo ir pikietavimą suareštuota 15 mokytojų. Jų irgi laukia kalėjimas.

Bus baudžiami ne tik mokytojai, bet ir mokytojų uni-

ja. Už kiekvieną streiko dieną ji turės sumokėti \$2,500 baudmės. Bet reikia New Jersey mokytojus už nesuklupimą prieš jokiais valdžios prieš juos vartojančias represijas pasveikinti.

PRIDARĖ DAUG NUOSTOLIŲ

Praeitą savaitę Mississippi ir kitose valstijose siautėjęs huraganas pridarė neapsakomai didelių nuostolių. Medžiaginiai nuostoliai siekia apie pusantro milijono dolerių. Zuvo ir 17 žmonių. Pats prezidentas Carteris buvo nuvykęs ir audros paliktus vaizdus apžiūrėjo iš helikopteriu. Jis pažadėjo nukentėjusioms apylinkėms suteikti federalinės valdžios pagalbą.

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$12.00	United States, per 6 months . . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year . \$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . \$8.00
Foreign countries, per year . . \$15.00	Foreign countries, 6 months . . \$8.00

Kampanija už teisinimą
Joe Hill

Spalio 7 dieną sueis lygiai 100 metų nuo gimimo Joe Hill, puikaus liaudies poeto, drąsaus kovotojo ir pažangaus unių veikėjo, kurio vardas Amerikos klerių kovos istorijoje užima labai svarbią vietą. Kaip žinoma, Joe Hill buvo vienas žymiausių Industrijų Pasaulio Darbininkų unijos (Industrial Workers of the World) vadų. 1915 metais jis buvo Utah valstijoje suareštuotas ir valdžios nužudytas elektros kėdėje. Jam buvo primestas nužudymas Salt Lake City krautuvėlės savininko. Bet tie, kurie Joe Hill pažinojo ir su juo kartu veikė, taiggi visi pažangūs amerikiečiai tuo kaltinimu netikėjo. Jie tikėjo, kad šis legendarinis Amerikos darbininkų vadas yra darbininkų klasės priešų samoklos auka.

Šiuo laiku yra vedama plati kampanija už Joe Hill išteisinimą, pripažinimą jo nekaltu, dovanojant jam tą bausmę. O tą gali ir turėtų padaryti Utah valstijos gubernatorius Scott Matheson. Kampaniją sumanė ir pradėjo Illinoisaus Darbo Istorinė Draugija. Bet į ją tuojau įsitraukė ir aktyviai dalyvauja daug kitų grupių bei organizacijų. Labai svarbu ir džiugu, kad šią kampaniją už Joe Hill išteisinimą šiomis dienomis užgyrė ir Amerikos Darbo Federacijos-Industrijų organizacijų Kongreso Vykdomoji Taryba, kuri kalba daugiau kaip 14 milijonų organizuotų darbininkų vardu. Jos balsas labai daug reiškia.

Apart įvairiausiuose susirinkimuose ir saskrydžiuose priėmimo rezoliucijų už Joe Hill išteisinimą, taip pat masiniai per visą šalį renkami petijcijos parašai.

Tikėkime, kad šios garbingos pastangos pilnai pavyks ir Joe Hill bus paskelbtas reakcijos auka ir Amerikos liaudies didvyriu.

Apie naujo žmogaus
auklėjimo problemas

Dienraštyje "Tiesa" (rugsėjo 9 d.) vedamajame "Taurios, kovingos asmenybės ugdymas" rašoma apie naujo, komunistinio žmogaus auklėjimo problemas. Sakoma:

"Daug yra moralinių kategorijų, apibrėžiančių žmogaus didingumą. Komunistinio auklėjimo sistemoje galioja visi žmonių patirties sukaupti reikalavimai, kurie padeda asmeniui atskleisti ir gyvenime įtvirtinti geriausius savo bruožus ir galimybes. Komunistų partija, sprendama sudėtingiausių ūkinių ir politinių komunistinio statybos uždavinių, dėmesio centre visada laiko žmogų—jo poreikius, jo dvasinį ugdymą, idėjinį grūdinimą, jo laimę.

Pakalbėkime, drauge, apie taurumą—bruožą, kuris suteikia savyje labai daug vertybių, darančių žmogų gražu, patraukliu, sektingu; vertybių, kurias būtina norime matyti kiekviename mums artimame žmoguje. Pakalbėkime apie taurumą, kurį, beje, ir mums artimi žmonės nori matyti mummyse. Su juo negimstama, jis išsiuogdomas, ir šis procesas vyksta nuolat, reikalaujamas ir pastabios draugo akies, ir laiku ištistos jo rankos, ir nuolatinės saviuoklos, reiklumo sau.

Įvairiuose mąstymo ir veiklos klostuose bręsta ir pasireiškia taurieji žmogaus bruožai: nuo darbštumo, sąžiningumo, kolektyviškumo kasdieniniame darbe, nuo jautrumo, pareigingumo—iki visiško pasiaukojimo, aukščiausio riteriškumo, išmušus pavojaus kitiems—draugui, kolektyvui, Tėvynei—valandai.

Gyvenimas kiekvienam iš mūsų kelia didelius reikalavimus, kuo betarpiškiausiai susijusius su vidinio pasaulio turtinimu. Kiekvienas darbas reikalauja vis daugiau žinių, spartus visuomenės dorovinis brendimas skatina ir darbe, ir buityje elgtis taip, kad būtų galima drąsiai, garbingai žiūrėti kitiems į akis, šiuolaikinio pasaulio ideologinės kovos sudėtingumai verčia kiekvieną iš mūsų mokyti lenininio nesutaikomo su pažangos ir žmonių laimės priešais. Ir taurumas neatsiejamas nuo aktyvios, kovingos pozicijos gyvenime, kurios ugdymo būtinumas pabrėžtas ir TSKP CK nutarime "Dėl tolesnio ideologinio, politinio auklėjamojo darbo gerinimo." Neatsiejamas todėl, kad tarybiniais žmonėmis svetimas individualizmas, gyvenimas tik savais interesais. Taip mus orientuoja Komunistų partija, toksai padarumo, garbės, taurumo supratimas vis labiau įsitvirtina tarybinių žmonių mintyse ir darbuose.

Daugelis mūsų gyvenimo negerovių atsiranda ne dėl kokių nors objektyvių priežasčių, o dėl to, kad kažkas neatliko savo pareigos, į ją pažiūrėjo tik pro asmeninės gerovės, palaimingos ramybės akinus, kitas užmaskavo broką, prirašė neatliktą darbą ar biurokatiškų elgesiu įžeidė žmogų. O dabar prisiminkime, drauge, ar neteko girdėti ryšium su tuo kad ir tokių išvedžiojimų: aš, girdi, piktinuosi, aš taip nedaryčiau, bet kam aš čia kišiuos . . . Daug šūkšlių išsiuotume, daug trūkumų pašalintume kur kas sparčiau, jei netrukdytų tai šen, tai ten iškišantis galva miesčioniškos ramybės mėgėjas!"

Pekinas. — Čia pranešama, kad dar šį mėnesį buvęs Jungtinių Valstijų prezidentas Richard Nixon vyks į Kiniją kelias dienas pasisvečiuoti. Apie jo vizito misiją pranešime nieko nesakoma.

Roma. rugsėjo 7 d. trys gerai ginkluoti arabai čia užgrobė Italijos keleivinį lėktuvą su 106 keleiviais. Bet keleivius čia pat paleido, o 11 žmonių įgula privertė skristi į Iraną. Lėktuvą grąžino.

Kas ką rašo ir sako

ATSIEKIMAIŠ IR
LAIMEJIMAIŠ GIRIASI, O
TRUKUMUS IR KLAIDAS
KRITIKUOJA

Stai dar vienas pavyzdys, kaip nieko dėti, neteisinti yra lietuviškų reakcininkų primetimai Tarybų Lietuvos vadovybei, kad ji būk be pertraukos giriiasi visose srityse pasiekimais ir laimėjimais, o nuo svieto akių slepia nesėkmes, trukumus bei klaidas. Vilniuje leidžiamas labai populiarus žurnalas "Liaudies ūkis" (1979-6, p. 9) pranešime "Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos nuolatinųjų komisijų rekomendacijos įgyvendinimą" sako:

"Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo posėdyje buvo iškalta Lietuvos TSR valstybinio profesinio techninio mokymo komiteto pirmininko V. Morikūno informacija, kaip nagrinėjamos ir įgyvendinamos respublikos Aukščiausiosios Tarybos nuolatinųjų komisijų rekomendacijos dėl aukštos kvalifikacijos darbininkų rengimo, moksleivių kontingento išlaikymo, materialinės mokyklų bazės stiprinimo, jaunų darbininkų adaptacijos darbovietėse.

Prezidiumas pažymėjo, kad Valstybinis profesinio techninio mokymo komitetas deramai reaguoja į respublikos Aukščiausiosios Tarybos nuolatinųjų komisijų rekomendacijas, gilina ir joje Tarybos nuolatinųjų komisijų rekomendacijas, gilina ir jėse keliamas problemas, numato reikalingus organizacinius veiksmus ir, kryptingai dirbdamas bei bendradarbiaudamas su ministerijomis, įmonėmis, vietinių Tarybų vykdomaisiais komitetais, dalykiškai jas sprendžia. Šiuo metu jau 82,1% miesto ir 90,9% kaimo profesinių technikos mokyklų pertvarkyta į vidurines. Padedant bazinėms įmonėms, plečiamos ir moderninamos mokyklos, ruošinamos joms aukštos kvalifikacijos darbininkus. Tuo ypač rūpinasi Butinio gyventojų aptarnavimo, Melioracijos ir vandens ūkio, Statybos ministerijos. Tobulėja profesinių technikos mokyklų mokomoji auklėjamoji veikla, gerėja pedagogų, gamybinio mokymo meistruų kadrai, kyla moksleivių pažangumas. Daug padaryta, formuojant mokyklų estetinę aplinką.

Deputatai siūlė didinti masinių gyvulininkystės profesijų specialistų ruošimą, ir kaimo profesinės technikos mokyklas priimti daugiau merginų. Atsižvelgiant į tai, plečiamas mokyklų, kurios ruoš šių profesijų specialistus su viduriniu išsilavinimu, tinklas, didinamas priėmimo į jas kontingentas. Kartu Prezidiumas konstatavo, kad kai kurios liaudies ūkio šakos neprisideda prie profesinių technikos mokyklų bazės stiprinimo nepakankamai rūpinasi kai kurios Lengvosios pramonės ministerijos įmonės. Pabaltijo geležinkelio valdybos Vilniaus apygarda.

Liko neįgyvendintos komisijų rekomendacijos dėl profesinių technikos mokyklų statybos paspartinimo. Pastaraisiais metais Statybos ir Kaimo statybos ministerijos neatliko šiuose objektuose statybos ir montavimo darbų už 3 mln. 796 tūkst. rb.

Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestų, taip pat Kelmės, Jurbarko, Pakruojo, Varėnos, Salčininkų, Švenčionių, Ukmergės ir kai kurių kitų rajonų Tarybų vykdomieji komitetai neįvykdė siuntimo

mokyti į profesines technikos mokyklas užduočių. Į kaimo profesinės technikos mokyklas vis dar mažai priimama merginų.

Prezidiumas pritarė respublikos Aukščiausiosios Tarybos nuolatinųjų komisijų veiklai, kontroliuojant liaudies švietimo įstatymo vykdymą, rūpinantis jaunimo profesiniu parengimu, jo ruošimu darbinei veiklai, įpareigojo ministerijos žinybas, miestų ir rajonų Tarybų vykdomuosius komitetus pastoviai teikti profesinėms technikos mokykloms paramą, jas komplektuojant ir išlaikant mokinių kontingentą, rūpintis jų bazės plėtimu bei stiprinimu, užtikrinti sėkmingą, vidurinio mokslo įgyvendinimą respublikoje."

TEISINGAS PAVOJUS
APIBUDINIMAS, BET
KLAIDINGA IR
PAVOJINGA IŠVADA

Chicago's klerikalų "Draugo" (rugs. 8 d.) D. Gaučys savo straipsnyje "Nebesukontroliuojami atominiai ginklai" rašo:

"Neseniai specialistų atlikta pasaulio apžvalga parodė, kad atominiai ginklai jau yra išsiveržę iš kontrolės ribų. Nūdien 6 valstybės turi atominų bombų. Apie 1985 m. daugiau kaip 20 valstybių galės pasigaminti atominų ginklų. Kai kurios tų valstybių yra ne tik nepastovios, bet globoja teroristines organizacijas ir lėktuvų grobikus. Iš tos apžvalgos taip pat matyti, kad 40 valstybių turės atominės jėgainės, kurios gamins elektrą sekančiam dešimtmetyje. Tai reiškia, kad tūkstančiai tonų branduolinio kuro bus nuolat siuntinėjama laivais ir lėktuvais į Europą, Vidurio Rytus, Pietų Ameriką, Afriką ir Aziją.

Teroristinės grupės pasiryžusios griebtis žudikiškų priemonių, gali net ir taikniausią atomų panaudojimą paversti ginklu. Pervėžamas iš atominų reaktorių kuras pats savaime turi nedidelę vertę atominės bombos gamybai, bet jis lengvai gali pavirsti vadiuotpinigiais, grasinant kuri miestą apkrėsti pavojingom radioaktyviom medžiagom. Dar didesnį taikinį sudaro JAV laikomos V. Vokietijoje atominų raketų galvelės, jeigu kam pavyktų vieną kitą jų pavogti. JAV jau buvo išvogta keli šimtai svarų plutonijaus, reikalingo atominės bombos gamybai. Kėsintis tai padaryti gali ne tik besivystančios tautos, bet ir politinės bei kriminalinės gengės.

Atominų reaktorių greitas paplitimas ne tik daugiau valstybių aprūpins medžiaga, bet ir technika, reikalinga atominų ginklų gamybai. Indija įrodė, kad netgi neturtinga valstybė, jeigu ji įsigirdžia pasigaminti atominę bombą, ji gali tai padaryti. Taip pat ir kitos atsilikusios valstybės kesinasi pasekti jos pavyzdžiu. JAV gali susidurti su kitais pavojais. Pavyzdžiui, jų sąjungininkės, susipykusios su jomis, gali staiga patapti atominė jėgom, pasiglemždamos JAV tose šalyse laikomus atominus ginklus. Savo metu pablogėje JAV santykiai su Graikija ir Turkija iškėlė aikštėn tą pavojų. Pagrobimas atominų bombų ar joms gaminti reikalingu medžiagu laikomas dar didesne grėsme . . ."

Pavojus didelis, pavojus baisus!

Bet ką daryti? Kur išeitis? Kaip į pašalinti ir išgelbėti žmoniją nuo susinaikinimo? Ponas Gaučys, kaip ir visi

klerikalai, kaip ir visi reakcininkai, teturi vieną atsakymą, būtent, ši šalis, mūsų Jungtinės Amerikos Valstijos, kartu, žinoma, ir jos talkininkės, turi, be jokio svyravimo ir delsimo, dar labiau didinti savo militarinis biudžetus ir ginkluotis.

"Kol JAV laikėsi savo tarptautinių pasižadėjimų ir nesiblaškė į šalis," šaukia Gaučys, mažesnės valstybės buvo saugios ir nesiruošė gamintis atominų ginklų. Tačiau joms pradėjus svyruoti ir apleisti savo senus sąjungininkus, vaizdas pakito. Tik atstačius pasitikėjimą ir užtikrinus mažesnių valstybių saugumą, atpultų reikalus ginkluotis atominė bombom. Bet kol JAV neįstengia susidoroti su vidaus negerovėm, negalima laukti, kad artimiausioje ateityje jos vėl galėtų vaidinti vyraujančią vaidmenį pasaulinėje politikoje."

Bet jeigu Jungtinės Valstijos ir jų talkininkės dar labiau plėsis ginklavimosi varžybos, aštrės tarp jų santykiai ir branduolinio karo pavojus ne mažės, bet dar didės ir baisės. Toks kelias ves ne iš pavojus, bet į dar didesnį pavojų. Nejaugi Gaučys ir jo kolegos iš "Draugo" pastogės dar ir šiandien to nemato?

Kelias iš to Gaučio nupiešto branduolinio susinaikinimo pavojaus, žinoma, yra. Jį jau seniai rodo ir visą pasaulį šaukia pradėti juo eiti Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys. Pirmas žingsnis: Apribokime ginklavimąsi, padarykime galą ginklavimosi varžyboms. Antras: Sunaikinsime visus branduolinius ginklus. Trečias: Visi visiškai nusiginkluosime ir sukursime pasaulį be karų.

Gyvenimo
ratas

Ateinam į Žemę
Ir atsinešam šypsena . . .
Dovanojam kiekvienam
Kol suklumpam
Tada
Šypsena pakeičia nuostabą
Pakylam
Ir mūsų veiduose šviečia
Susimastymas . . .
Dar kantriau einam Žemę
Lyg vėliavą nešame liudėsį
Prie
Žemės pradžią pravirkstame
Ir grįžtame ieškoti savęs.

Jonas Urbonavičius

Bitės

Zolės žvdi, žydi medžiai,
kaip žydėjo, kaip
rytoį žydės,
ir bitės neš, kaip nešė, medu
be nuoskaudos žymės,
ir mirs, kaip mirė
jas pagimdė,
ir gyvens, kaip iki šiol
gyvena,
nes sodai grims,
kaip grimzdo
į saulės, vėjo balta
okeana . . .

Algimantas Kaminskas

Stiprėja naujos, tarybinės tradicijos. Nuotraukoje: iškilmingos vardinės Panevėžio rajono Paežerio kolūkyje.

LAIŠKAI

Nidos kultūros namai ir kino teatras "Agila."

Mieli laisviečiai!

Paskutinį laišką rašiau bene iš Nidos, kur su savo šeimos dalimi praleidau 12 dienų. Deja, tas poilsis šį kartą neišėjo man į naudą. Matyt, nuo pasitaikiusių karštų dienų saulės, o gal nuo vėsiaus Baltijos vandens kažkas sušlubavo širdyje. Tad iš Nidos sugrįžęs turėjau skubėti į ligoninę, kur išgulėjau dešimt dienų. Bet per tą laiką širdį taip gerai "suremontavo" kad vėl jaučiuosi sveikas ir darbštus.

Po vasaros atostogų, nuo rugsėjo 1 d. pas mus prasidėjo mokslo metai, vėl užvėrė darbymetis visose mokylose. O moksleivių ir studentų dabar Lietuvoje apie 700 tūkstančių, skaičiuojant visus besimokančius nuo pirmaklasio pipiriukų ligi aukštąsias mokyklas baigiančių. Į aukštąsias mokyklas Lietuvoje šiemet priimta studentais 9,100 žmonių. Norinčių įstoti buvo apie 17,000, bet ne visi išlaikė stojamuosius egzaminus. Mokytojų visose respublikos mokylose dabar turime apie 50 tūkstančių, taigi apie 5 kartus daugiau, negu jų buvo buržuazmečiu.

Iš mano aštuonių anukų kol kas tik viena—**Rūta Norikaitė**—yra jau baigusi aukštuosius mokslus ir dirba žurnaliste teatro ir kino srityse. O kiti septyni anukai ir anukės tebėra įvairiuose moksleivijos laipsniuose. Jauniausias—**Algirdukas**—pradėjo lankyti antrąją klasę, o vyriausioji—mūsų dviejų proanukų mamytė **Rima Ramanaušienė**—pradėjo Vilniaus universiteto fizikos fakulteto paskutinį kursą.

Žymėtinai reikšmingas Lietuvoje tas, kad be jaunimo mokyklas lanko daug suaugusiųjų. Pokario metais ir vėliau daugelis jaunuolių negalėjo įgyti vidurinio mokslo, turėjo pasitenkinti išėję septynmetes arba aštuonmetes mokyklas, o kai kas ir tų nebaigė. Dabar, kai vidurinis mokslas tapo visuotinis, tie atsilikėliai stengiasi pasivyti ir lanko vidurines mokyklas.

Kaip esu rašęs apie pereituosius mokslo metus, bendrąjį vidurinį mokslą pernai vakarinės mokyklose įgijo 23 tūkstančiai suaugusių žmonių. Verta priminti, kad buržuazijai viešpatuojant, 1939 metais, Lietuvoje veikė tik

trys privatinės mokyklos suaugusiems su 333 mokiniais.

Panašus reikšmingas ir aukštosiose mokyklose. Daugelis suaugusių, kurie negalėjo laiku įgyti aukštąjį mokslą, stengiasi dabar tai padaryti. Tokie studentai, peržengę 33 metus, studijuoja arba vakariniuose skyriuose arba mokyklose neakivaizdiniu būdu savarankiškai. Neakivaizdininkai laiko egzaminus du kartu į metus per jiems skirtas egzaminų sesijas.

Beje, būdamas neseniai Telšiuose girdėjau, kad Eigirdžių vidurinės mokyklos mokytojas, populiarus Žemaičiuose saviveiklininkas artistas **Jurgis Norkus**, turįs 54 metus, šį pavasarį baigė Vilniaus Pedagoginį institutą. Jis drauge su žmona, plačiai žinomi kaip **Jurgis ir Mortelė**, dažnai dalyvauja vakaruose ir atlieka pačių sukurtus linksmus kupletus bei suvaidina įvairias scenas.

Būkite sveiki, linkiu viso geriausio.
Justas Paleckis
Vilnius,
1979. ix. 5.

Rugsėjo 4, 1979

Sveika Eva!

Siais metais pradėdau "Laisvės" vąj su pirmomis vajuas dienomis.

Pernai šiuo laiku buvome Vilniuje. Grįžęs iš Lietuvos turėjau smarkiai padirbėti, daugiau sukelti "Laisvę" paramos.

Siais metais reikia visiems vajininkams padirbėti, sukelti \$20,000 fondą. Bet, tai priklauso ne vien nuo vajininkų—reikia kad "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai prisidėtų su parama daugiau, kaip praityje. Mes visi žinome, kad mūsų doleris darosi mažavertis. Be to, mūsų skaitytojai ir rėmėjai retėja. Labai gera užsakyti "Laisvę" į Lietuvą giminėms, draugams, kolūkiams. Bibliotekoms, knygynams ir ligoninėms. Lietuvoje labai domisi mūsų pažangiečių veikla.

P. Alekna,
St. Petersburg, Fla.

LAIŠKAS SU PARAMA
"LAISVEI"

Geriamieji laisviečiai!

Malonėkite šį mano raštelį ir auką priimti į "Laisvės" fondą, mano 89-ojo gimtadienio proga. Mano gimtadienis įvyks rugsėjo 25 dieną.

□
Stai jau mano gimtadienis, reikia prisiminti, Kad tiek metų pergyvenau reik prisipažinti;

Kad galėjau aš skaityti Mūsų pažangią spaudą, Tai reikia paaukoti į laikraščio fondą,

Kad jums pastangos pavyktų Tą sumą sukelti, Kad galėtumėte "Laisvę" Ir toliau išleisti.

Skyriu po vieną dolerį už kiekvienus metus—\$89: "Laisvei \$44.50 ir "Vilniai" \$44.50.

John Vaicekauskas
Binghamton, N. Y.

Antrasis pasaulinis karas ir Lietuva

1939 m. rugsėjo 1 d. hitlerinės Vokietijos puolimu prieš Lenkiją prasidėjo antrasis pasaulinis karas. Jį parengė tarptautinė imperialistinė reakcija, o pradėjo fašistinės valstybės: Vokietija, Japonija ir Italija. Kapitalistinės grupuotės stiekė sukurti vieną antitarybinį frontą, nukreiptą agresija prieš Tarybų Sąjungą ir jos sąskaita išspresiti tarpusavio prieštaravimus.

Savo mastais karas pralenkė visus iki tol buvusius. Jame dalyvavo 61 valstybė. Siose šalyse gyveno apie 80 procentų žmonijos. Buvo suimobilizuota 110 mil. žmonių. Karo metu žuvo apie 50-55 mil. žmonių, iš jų apie 27 mil. fronte.

Apie antrąjį pasaulinį karą parašyta labai daug. Musu tikslas kitas: panagrinėti Lietuvos vietą to karo sukuriuose. Nors Lietuva imperialistinių šalių planuose tebuvo mažas šapelis, tačiau jos pavadinimas, daugiausia dėl krašto geografinės padėties, figūravo daugelyje įvairių sandėrių, dokumentų, agresorių planuose.

1. Lietuva iki karo

Hitleris, dėstydamas savo mintis apie "tūkstantmetį reichą", tvirtino, kad į jo "branduolį" įeina Austrija. Tačiau jam priklausė taip pat Bohemija ir Moravija, kaip ir vakariniai Lenkijos rajonai. Šio branduolio dalis yra taip pat Pabaltijo valstybės. Taip buvo pasakyta 1932 m. Praėjo visai nedaug laiko, Hitleris užgrobė valdžią, ir jo svarbiausioji doktrina palengva buvo pradėta įgyvendinti.

Lietuvos likimas karo išvakarėse buvo pažymėtas Lenkijos valdančiųjų sluoksnių agresyvių politikos bei hitlerininkų grobikiškų užmačių ženklų. 1938 m. naktį į kovo 12 d. hitlerinė Vokietija įsiveržė į Austriją. Lenkija, brandinusi Lietuvos užgrobtimo planus, irgi nutarė veikti—gauti "kompensaciją" už Vokietijos planų prieš Austriją rėmimą.

Dvieju agresorių suderintose politikose išdava buvo 1938 m. kovo 17 d. Lenkijos ultimatumas Lietuvai per 48 valandas užmegzti diplomatinius santykius. Iš tikrųjų Lenkija siekė daug toliau. Prie administracinės demarkacinės linijos buvo sukoncentruotos stambios lenkų karinės jėgos. Prancūzija, JAV, Anglija, Vokietija, Latvija ir Estija stėjo Lenkijos pusėn.

Kovo 18 d. Vokietijos ginuotoms pajėgoms buvo duota direktyva Lenkijos karo prieš Lietuvą atveju užgrobti Klaipėdą ir dalį Zemaitijos.

Nuo karinio dviejų agresorių užpuolimo Lietuvą išgelbėjo Tarybų Sąjunga. Lenkijos ultimatumo įteikimo Lietuvai metu Tarybų Sąjunga pranešė Lenkijai, kad nerekomenduoja kėsintis prieš Lietuvos nepriklausomybę. Atsitikus kitaip, TSRS buvo pasiryžusi denonsuoti Lenkijos Tarybų Sąjungos nepuolimo paktą ir ginkluoto konflikto prieš Lietuvą atveju pasilikti sau veikimo laisvę. Tai atvesnio agresorius.

1938 m. spalio 1 d. Vokietijos kariuomenė užėmė Sudekų kraštą. Praėjus lygiai trimis savaitėms. Hitleris pasirašė direktyvą, kurios pirmasis punktą skelbė: artimiausiu metu užgrobti visą Čekoslovakiją, o antrasis—užgrobti Klaipėdos kraštą.

Sužinojusi hitlerininkų ketinimus. Lietuvos vyriausybė kreipėsi į Anglijos, Prancūzijos, JAV, Lenkijos vy-

riausybės, kad paveiktų Vokietiją Lietuvos naudai. Tačiau pastarosios faktiškai siūlė nusileisti Hitleriui. 1939 m. kovo 22 d. Berlyne buvo pasirašyta sutartis dėl Klaipėdos krašto perdavimo Vokietijai. Vienu sutarties punktu Lietuva atsisakė prisijungti prie bet kurios kolektyvinio saugumo sistemos.

Iki karo pradžios buvo likę mažiau kaip pusė metų. Lietuva tapo trečiąja valstybe, po Austrijos ir Čekoslovakijos patyrusia agresijos naugus.

2. Karas ir Lietuva

1939 m. rugsėjo 1 d. atėjo eilė ketvirtajai aukai—Lenkijai. Tai atsitiko todėl, kad Vakarų kapitalistinės šalys, o svarbiausia Prancūzija ir Anglija, atsisakė drauge su Tarybų Sąjunga duoti atkirtį agresoriui. Rugsėjo 3 d. karą Vokietijai paskelbė Prancūzija ir Anglija. Karas virto pasauliniu.

Pačiose karo išvakarėse Lietuvos padėtis kiek pagerėjo. 1939 m. rugpjūčio 23 d. buvo pasirašyta Tarybų Sąjungos-Vokietijos nepuolimo sutartis. Derybose dėl sutarties Vokietija karo su Lenkija atveju sutiko atsisakyti savo planų įsilaikyti Pabaltijo valstybėse ir paversti jas savo "gyvybine erdve".

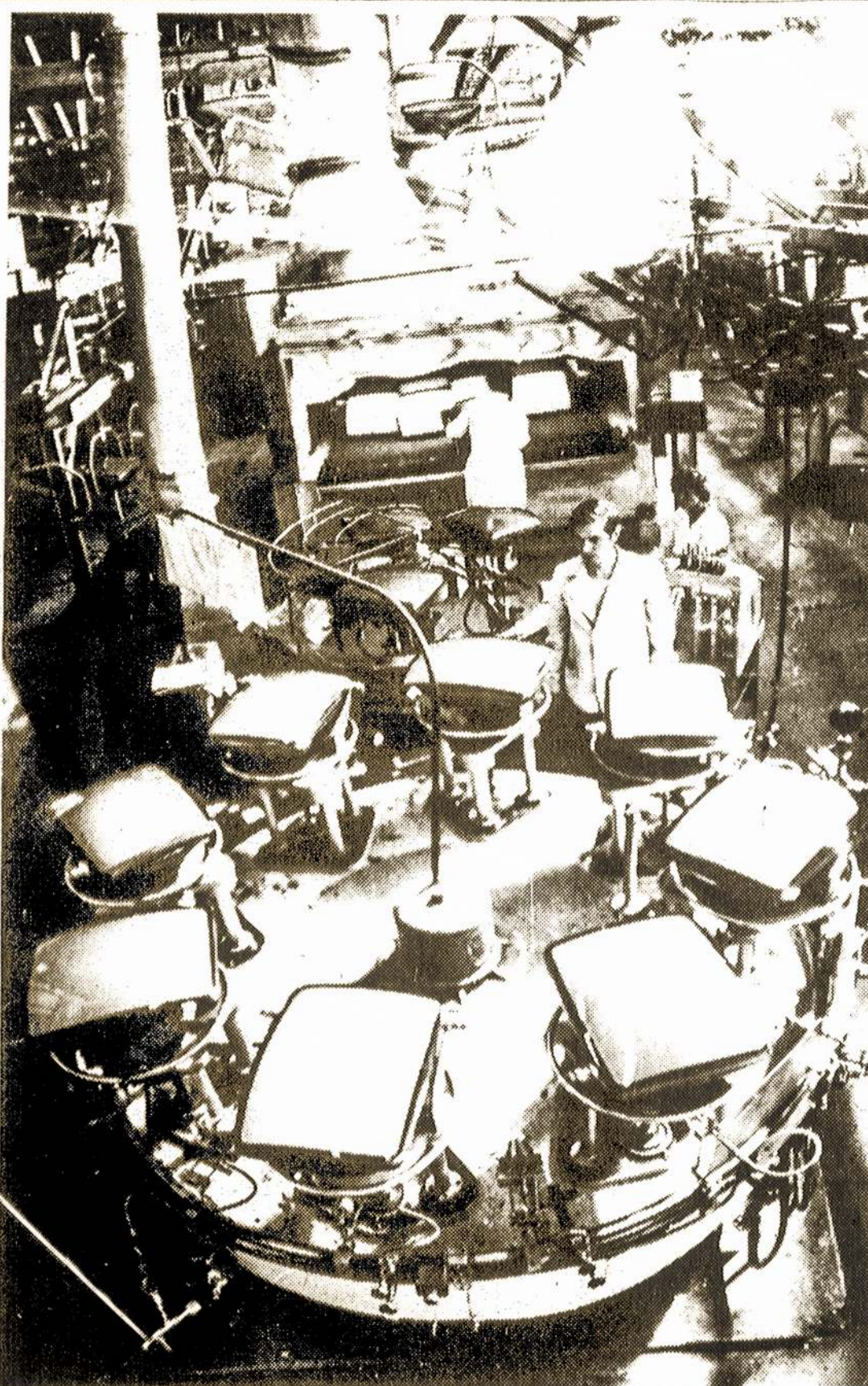
Prasidėjus karui, hitlerininkai šitą mėgino padaryti kitaip. Jie pirmomis karo dienomis per savo karinius ir diplomatinis atstovus Lietuvoje atkakliai siekė, kad ji Vilniaus išvadavimo pretekstu įsijungtų į karą. Tai hitlerininkams turėjo būti moralinė ir politinė parama. Be to, Lietuvai įsijungus į ginkluotą avantiūrą, Vokietijai būtų gera proga įvesti čia savo kariuomenę.

Rugsėjo 25 d. Hitleris pasirašė direktyvą, kuria Vokietijos kariuomenės vadovybei buvo įsakyta laikyti Rytprūsiose karines pajėgas, pakankamas greitai okupuoti Lietuvą net jos karinio pasipriešinimo atveju. Tik po primygtinų Tarybų Sąjungos reikalavimų, hitlerinė Vokietija sutiko nelaužyti rugpjūčio 23 d. sutarties. Buvo sukludyta sudaryti antitarybinį Vokietijos—Lietuvos karinį politinį sandėrį.

1939 m. rugsėjo 28 d. Maskvoje buvo pasirašyta Tarybų Sąjungos ir Vokietijos sutartis, nustačiusi sienas po to, kai buvo išvaduos Vakarų Ukrainos ir Vakarų Baltarusijos teritorijos. Ir šiose derybose dėl sutarties Vokietija spyrėsi turėti laisvas rankas bent į trečdalį Lietuvos teritorijos. Susidūrusi su Tarybų Sąjungos pasipriešinimu, Vokietijos delegacija tuo tarpu pretenzijų atsisakė, bet tai nereiškė, kad ji iš viso atsisakė agresyvių užmačių Lietuvos atžvilgiu.

Tarybų Sąjunga, suprasdama, kad Pabaltijo šalys objektyviai nepajėgios vienos pačios pasipriešinti hitlerininkams užpuolimo atveju, pasiūlė joms savitarpio pagalbos sutartis. Lietuvos vyriausybė, dėl susidariusių vidaus ir tarptautinių aplinkybių, negalėjo atmesti Tarybų Sąjungos pasiūlymo. Lietuvos delegacija 1939 m. spalio 10 d. Maskvoje pasirašė "Vilniaus ir Vilniaus srities Lietuvos respublikai perdavimo ir Lietuvos Tarybų Sąjungos savitarpio pagalbos sutartį."

Tarybų Sąjungos savitarpio pagalbos sutartys su Pabaltijo šalimis padėjo sustiprinti taiką ir saugumą šioje Europos dalyje ir prie Baltijos jūros. Buvo sužlugdyta Vakarų imperialistinių šalių

Panevėžio "Ekranas" gamykloje, kurios televizorių kine-skopai gerai vertinami pasaulinėje rinkoje, vis labiau automatizuojama gamyba. "Ekranas" vienas pirmųjų Lietuvoje sunkesniems darbams pradėjo naudoti pramoninius robotus.

Nuotraukoje: Viena iš automatinės sistemos linijų kine-skopų surinkimo ceche. A. Sabaliausko nuotr.

Šventė svajonių žemėje

ANTANAS KUBILIUS
LTSR Žurnalistų Sąjungos narys

Visa Lietuva iškilmingai pažymėjo Tarybų valdžios paskelbimo ir Lietuvos Komunistų Partijos įkūrimo 60-metį. Šį garbingą jubiliejų respublikos darbo žmonės apvainikuavo naujais gamybiniais laimėjimais. Džiaugdamiesi laiminga šiandiena, jie nepamiršo praeities kovų. Atvirkščiai, jos sužerėjo naujomis varšomis bebaimių revoliucionierių-pogrindininkų, didvyriškų tarybinų karių ir partizanų, anot poetės, tų girus sakalėlių, prisiminimuose. Kiekviename rajone, kiekviename mieste vyko renginiai, kurių metu audringa praeitis tampa įsijungusi į milžiniškas dabarties pasiekimus.

Tomis dienomis daugelis mūsų, seniai palikę gimtuosius namus, gyvendami nuo vakystės takų už dešimčių ir šimtų kilometrų, mintimis grįžome į savo svajonių žemę. Į tą žemę, kurioje prieš 60 metų pirmą kartą darbininkai ir valstiečiai paėmė valdžią į savo rankas, iš pastumdėlių tapo gyvenimo šeimininkais.

Svajonių žemė... Taip vadinu nedidelį Siaurės Rytų Lietuvos kampelį—Kupiškį ir jo apylinkes. Prisimenu jį ir džiaugsme, ir liūdesyje.

viltys, kad Estija, Latvija ir Lietuva suteiks savo teritorijas hitlerininkams kaip plac-darmą Tarybų Sąjungai užpulti. Tokia padėtis turėjo įtakos ir Pabaltijo šalių vidaus gyvenimui. Pagal savitarpio pagalbos sutartis jose stovėjo Tarybinės armijos dalys, kurių buvimas neleido imperialistams kištis į šių valstybių vidaus reikalus, kaip tai atsitiko 1918-1919 m. Tai skatino darbo žmonių revoliucinius veiksmus, stiprino jų pasitikėjimą savimi, paraližavo kontrrevoliucinius reakcinių buržuazijos jėgų kėslus. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje susidarė galimybės socialistinių revoliucijų taikiam vystymuisi ir jų pergalėi.

A. Augustas
Istorijos mokslų kandidatas

teto narių sudėti. Jis buvo vienas tu, kurie vadovavo pagrindinei komunistinei veiklai tais tolimais laikais, manojamųjų žemėje. Drauge su Povilu Lisu, Uršuke Petronyte-Lišiene, Stasiu Murausku ir kitais, kurių vardai šiandien skamba legenda, Albertas Markauskas daug padarė, kad istoriniais 1940 metais Lietuvoje būtų atkurta Tarybų valdžia.

Kūrybinį darbą nutraukė fašistinių grobikų įsiveržimas į Tarybų šalį. Kupiškėnai buvo tarpe tu, kurie su ginklu rankose gynė šventą Tėviškės žemę, kurie paklūpė hitlerinį žvėrį, privertė jį pasiduoti. Ir vėl esame priversti tarti žodžius: daugelio jų nebėra gyvųjų tarpe... Kandrelis kaimo valstiečio sūnus Stasys Seinauskas krito mūšyje, vaduojant Zemaitiją. Tarybų Sąjungos Didvyrio palaikai išsisi Pagėgiuose—tolokai nuo tėvų namų, bet jo atminimas gyvas kiekvieno kupiškėno širdyje.

Dažnai spaudžiu ranką kitam garsiam kupiškėnui—dimisijos generolui majorui Pranui Petroniui. Žvelgiu į jo akis, klausausi sodraus balso, ir tarsi išsimaudau Levens vandenį, o paskui pavaikštau beržais-svyruojančiais apaugusiais upės krantais. Ir gyventi pasidaro lengviau, ir gyvenimas tampa dar gražesnis... O juk už tą gyvenimą Pranas Petronis atkakliai kovojo. Paprastas Račiupėnų kaimo vaikas, perkandęs visas karo mokslo gudrybes, būdamas 16-osios lietuviškosios artilerijos viršininku, pabūklų sviediniais daužė vokiškųjų fašistų pozicijas. Apie sunkius kovos kelius, apie draugų praradimo kartėlius, apie pergalės džiaugsmą generolas Pranas Petronis pasakos rašomojoje knygoje "Vyrai su milinėmis".

Šiandien mano svajonių žemė atgimusi, prikelta naujam gyvenimui, klestėte klesti. Ją puošia ir dabina "Sviesos" kolūkio kombainininkas P. Kizys, Byčių kolūkio gyvulių augintoja G. Stanikienė, karių melžėjas iš "Naujo gyvenimo" kolūkio, B. Marcinkevičius ir daugelis daugelis kitų. Kitaip tariant, tėvų ir vyresnųjų brolių kovų ir darbo estafetė (tvirtose rankose. Ir aš nė kiek neabejoju, kad tos rankos ją nuneš iki finišo, kuris vadinasi komunistizmas.

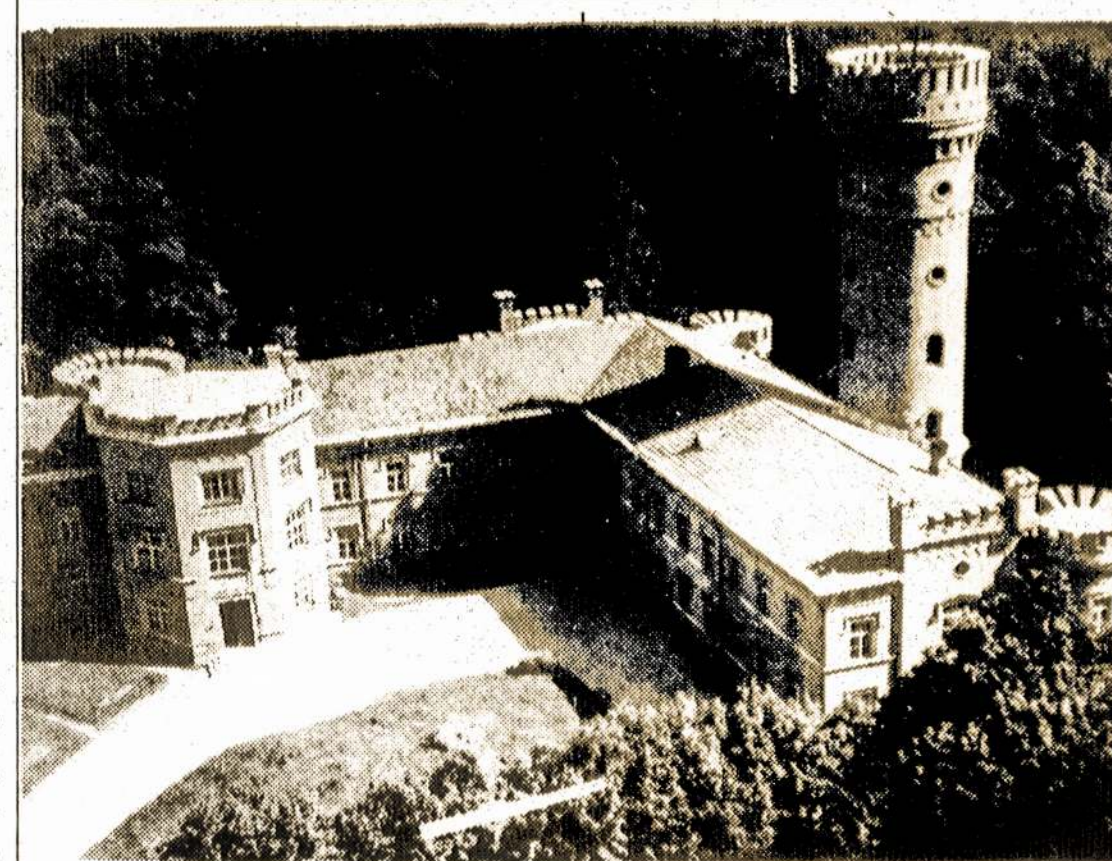
Jaunyste

Ei, jaunyste, žygio rytą
Nepalūžk audroj,
Eik per žemę apkašytą
Rytmečių ausroj.

Neški gėrį per pasaulį,
Džiaugsmą kelyje,
Ir sypokis ryto saulei
Mūsų šalyje.

Siek, ko žvilgsnis nepasiekia,
Kol jėgų yra;

Kęstutis Balčiūnas

Lietuvoje rūpestingai saugomi, prižiūrimi senieji istorijos, architektūros paminklai. Nuotraukoje: matome prie Nemuno dunksančią Raudonės pilį, kuri buvo pastatyta XVI amžiuje.

IVAIRIOS ŽINIOS

AMERIKOS IR TARYBŲ RĄSYTOJŲ SIMPOZIUMAS

Kaip žinoma, pirmas Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos rašytojų simpoziumas įvyko 1977 m. Maskvoje, antras New Yorke ir dabar trečias praeitą savaitę Tarybų Sąjungos mieste Batume. Šis susitikimas tęsėsi tris dienas. Nors šiandien santykiai tarp šių kraštų yra gana įtempti, bet rašytojų simpoziumas laikomas gražiai pavykusiu. Pasitarimas įvairiais klausimais buvo draugiškas ir konstruktyvus.

Tarp kitų amerikiečių autorių simpoziume dalyvavo ir šie rašytojai:

Stanley Kunitz

Normas Causins

Plessix Gray

SAVO KOLEGŲ APKALTINTAS SEN. TALMADGE

Washingtonas. — Po 16 mėnesių tyrinėjimo Senatinis Etikos Komitetas vienbalsiai nutarė patarti arba pasiūlyti Senatui viešai pasmerkti senatorių Herman E. Tal-

madge, demokratą iš Georgijos valstijos, už elgimąsi labai neetiškai su finansais. Manoma, kad Senato dauguma komiteto pasiūlymą užgirs.

SUSIDOROJO

San Salvador. — Rugsėjo 14 d. čia El Salvadoro Liaudies Revoliucinis Frontas, susidedantis iš pažangių studentų ir mokytojų, prieš militarinį režimą suruošė protesto demonstraciją. Joje dalyvavo daugiau kaip du tūkstančiai studentų ir mokytojų. Ją užpuolė valdžios policija ir išblaškė. Tris jaunuolius užmušė, o 30 sužeidė.

El Salvadoroje padėtis šiandien labai panaši į padėtį, kokia buvo Nikaragvoje prieš nuvertimą Somozos fašistinės-militarinės diktatūros.

TARYBŲ LIETUVOJE SVEČIAI IŠ VENGRIJOS

Vilnius. — Rugsėjo pradžioje Tarybų Sąjungoje lankėsi Vengrijos socialistinės darbininkų partijos vadovaujančių darbuotojų grupė. Ta proga dvi dienas svečiai viesėjo ir Tarybų Lietuvoje.

Svečiai susitiko su Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto nariu, respublikos žemės ūkio ministru M. Grigaliūnu ir Lietuvos KP CK užsienio ryšių skyriaus vedėju pavaduotoju M. Sadoskiu. Svečiai susipažino su Vilniaus ir Kauno istoriniais, architektūriniais ir kultūriniais paminklais, lankėsi naujosiose statybose.

ELTA

PALESTINIEČIŲ VADAS LANKĖSI ISPANIJOJE

Madridas. — Ispanijos valdžios pakvietimu, su vizitu čia rugsėjo 13-16 dienomis lankėsi Palestiniečių Išsilavinimo Organizacijos vadas Yasir Arafat ir jį darėsi su aukštais šalies pareigūnais. Visur buvo ne tik valdininkų, bet ir šiaip žmonių šiltai priimtas.

Arafato užkvietimą ir lankymąsi pasmerkė 3,000 Madrido žydų.

Cagliari, Sardinia. — Čia rugsėjo 14 dieną keleivinio lėktuvo nelaimėje žuvo 31 žmogus. Lėktuvas priklausė Italijai.

PRISIMINIMAI IS TOLIMOS PRAEITIES

Ta nepamirštama kovo šeštoji

ALISĖ JONIKIENĖ

Tada gyvenome Detroito priemiestyje Ferndale, Michigan valstijoje. Buvome isigije maža, keturių kambarių nameli. Miestelis dar buvo netirštai apgyventas, iš visu pusiu daug erdvės, oras visomet grynas, švarus. Net ir kelias buvo toli nuo mūsų namo ir jo dulkės mūs nesiekė. Mano vyras Leonas nakti miegodavo pagalvį pasidėjęs lange. Plaučiai gavę deguonies, pradeda geriau veikti ir jis pradeda jaustis sveikesnis. Angliakasyklėse dirbant, dulkės plaučius gerokai pažeidė. Didmiesčio oras irgi negelbėjo. Gaudė orą kaip ant kranto išmesta žuvis.

Kada Leonas dirbo Fordo River Rouge imonėje ir aš dirbau viešbutyje kaip kambarinė, viskas, rodos, ejo kaip ratai sviestu patepti, tik tie jo plaučiai... kartais vos pakvėpuoja. Už namelį mokame mėnesinius mokesčius, ne kiek daugiau kaip mieste mokasi butą nuomojant, bet ateis diena, namelis bus jau mūsų nuosavybė.

1929 metų pabaigoje Leonas netenka darbo. Dėdė Fordas atleidžia daug darbininkų be jokio užtikrinimo kada, ar bent iš viso, pašauks atgal dirbti. Nedarbo krizė pačiame įtampime. Mes, kambarinės irgi tedirbame tik po tris dienas savaitėje. Taip jau patvarkyta, kad nereikėtų visiškai atleisti dalį darbininkų. Dirbant tris dienas, nemirs badu. Ir mes dar "laimingi", bent aš dirbu tris dienas savaitėje.

1930 m., rodos vasario pabaigoje, William Fosteris atvyksta į Detroitą pakalbėti apie Bedarbių tarybų ruošimą demonstraciją ir paraginčius darbininkus ir nedirbančius darbininkus visokiais būdais remti demonstraciją, ir ragino būtinai dalyvauti joje tiems, kuriems netekimas darbo negresia. Bosai, žinoma, netoleruos iš darbo tą dieną išlikimo. Demonstracija rengiama kovo šeštoji. Pagrindinis šūkis būsis "Work or Wages." (Darbas arba algas). Prie to, reikalaus, kad miestas tuoj pradėtų šelpti badaujančias šeimas kol federalė valdžia šiuo reikalu išleis bent kokį įstatymą, žinoma, ims laiko. Salutiniai reikalavimai: laisvė politiniams kaliniams, laisvė organizuoti fabriku darbininkus, ir t. t.

Masiniame mitinge pasakęs prakalbą, Fosteris susiškė Komunistų Partijos narius, išdėstė planus, nurodė ką turime veikti, užtikrinti sėkmingą demonstraciją. Juk ne kas kitas kaip partiečiai Bedarbių tarybose išskėlė ir sumanymai! Bus nupiešta didesnių ir mažesnių transportu, bedarbių tarybos išleis lapelius; partija savo vardu išleis lapelius ir jie bus greit prisiusti. Juos gerai reikia po miestą paskleisti. Svarbiausia, kad dirbantieji dirbtuvėse jų gautų. Jeigu negalės patys dalyvauti, bent paragins kaimynus. Juk bedarbių yra visam mieste; kitaip jų visų nepasieksime. Reikia draugijų susirinkimuose kelti demonstracijos reikalą ir kvieisti narius demonstracijose dalyvauti ir remti.

Miesto pareigūnai irgi nesnaudžia. Jie irgi veikia tik ne bedarbių naudai. Spauda reikalauja kovo šeštoji komunistai bandysią miestą užkariauti!—Pašiepiančiai kalba,—jie žada reikalauti darbo, arba algos. Kas matė,

kad kur nors kas nors mokėtų algą nedirbantiems! Netruko ir gasdinančių paveiklų kaip prie rotušės stovintys patrankos nuo to pavojaus rotušę iš visų pusių apstoti. Prie rotušės raiti ir pėsti policininkai, lyg kareiviai.

Rytai keliame anksti, kad spėtume prie fabriku pasitikti einančius į darbą. Lapelius susilankstę susidedame į mažą popierinį maišeli; policininkai manys, kad nešame pietus. Išėmus iš krepšio praeiviams duodame po vieną. Kai kurie skubiai susikiša kišenėn, kiti mums metę piktą žvilgsnį, numeta. Mes susirenkame, ir duodame kitiems. Kada matome, kad jau visi darbininkai suėjo, einame kas sau... vieni namo, kiti į savo darbovietę. Po pietų vėl neturtingesnių apgyventose apylinkėse daliname lapelius eidami nuo vieno iki kito namo.

Man rūpi, ar tik tą dieną nereikės dirbti. Kad bent pasitaikytų tuo metu laisvos dienos. Bet iš anksto negalima užtikrinti kaip bus. Juk gali apsigirti viena kambarinių, ir ją reikėtų pavaduoti. Išlikti iš darbo irgi nesinori; galiu netekti darbo. Bet viskas išeina pagal mano norą. Diena man buvo laisva.

Stai jau ir kovo šeštoji. Važiuojame į Detroitą. Gatvėkaris greit prisipildė; net tarp sėdinių, kaip silkės statinėje stovi žmonės. Tuoj aišku, kad demonstracija bus įspūdinga, bent dalyvių skaičiaus atžvilgiu.

Kai pasiekėme Woodward Avenue, jau gatvę randame sausakimšai pilną žmonių. Ir dar iš visų pusių jų vis atvyksta daugiau. Greit ir raitajai policijai prasišverbtį pro miną buvo sunku. Iš artimesnių miestų, kaip Dearborn, Hamtramick ir kitų, atvažiuoja žmonės trokais virš galvų iškėlę transparentus. Trispalvė vėliava irgi plėvesuoja. Širdis dreba iš susijaudinimo. Išsitraukus iš po švarko audeklinį transparentą, vieną kampan paduo du šalia žygiuojančiam draugui, kitą laikau aš. Kada ištiesiam ir pakeliam, policininkas pribėgęs lazda smogia per vidurį ir transparentas iš mūsų rankų išslysta.

Stai stovi būrelis mano pažįstamų, ir pasigirsta:—"Speech! Speech!" Matau, nori, kad pakalbėčiau. Tokiu momentu ir nekalbėtojiu žodžių netruksta. Bet vos spėjau pasakyti kelis žodžius, atskuba trys augaloti policininkai. Du stumdo iš tako stovintius, trečias, virš šešių pėdų aukščio, nieko nesakęs, iškelia lazda, lyg duosias man per galvą. Aš instinktyviai lazda pagrobiau ir tvirtai laikau. Negalėdamas greit lazdos ištraukti, jis savo storu, dideliu batu spaudžia mano kojos pirštus. Tas buvęs nebeapkenčiamas, ir aš buvau priverstas iš rankos lazda paleisti. Jis paėmęs mane už rankovės, vedasi.

Kiti du policininkai irgi sustoja iš abiejų pusių ir visi einame. Pasiekus Woodward Avenue, jie mane veda gatvės vidurin... kur nuves, nežinau. Saligatviai pilni svieto, tarp kurių vienoje vietoje stovi Leonas su sūnum ant rankų. Sūnelis mane pamatęs, pradeda verksti. Aukštuolis, kuris už alkūnės mane pasiėmęs, tempė, klauvisia, kap mes dristame tokį mažą vaiką (sūnus buvo 7 m.) atsivesti, žinodami, kad

gali visko pasitaikyti.

"Nebus blogiau, kaip pusbėdžiai gyventi," atsakau jam.

Mano palydovai nuveda mane į "Detention Home" (čia laiko prostitutės—iki teismo dienos), iš kažkur pašaukia gydytoją apžiūrėti mano sutinusią ranką. Tas atranda, kad rankos riešas išnarintas. Atitaisęs riešo kaulą, pridėjęs mažą lentelę, tvirtai apriša ir atsisveikina.

Aš čia pasilikusi pradedu jausti nuovargį. Nebesinori nė kalbėti. Viena merginų ar moterų matydama, kad mano akys merkiiasi, man sako: "Nežinau, kurią lovą tau paskirs, bet matau, kad tau praverstu prieš vakariene kiek prigulti."

Ji man pasiūlė savo lovą, o aš ant jos pargriuvus greit užmigau. Neilgai pamiegojusi, pajuntu, kad kas nors mane budina. Pramerkus mieguistas akis, prie lovos matau kiek pralįžusią moterėlę. Ji mane nuveda prie stalo ir pasodina tarp jau ten sėdinių, kurios besišaipydamos valgo kažkokį sendvičų. Visų akys atkreiptos į mane; matyti, jos žiūri, kaip man patiks salietra pakvipusi dešra. Pripila man puoduką, kuo tai panašų į kavą.

"Daugiau nieko nelauk, čia negausi," viena perspėja.

Užkandusios neva vakariene, pradedame pokalbį. Pastebėjau, kad prostitutės labai draugiškai sugyvena; lyg būtų vienos šeimos narės. Vienai pritrūkęs popirosi, kitos duoda savo nuoruką ir prašo patraukti bent kelis dūmus. Pasiūlė ir man kokių tai skanėstų iš giminių atneštos pintinės.

Viena manęs klausia, kuom aš nusidėjau. Aš paaiškinu, kad mane suėmė demonstracijosje.

Akl! Taip... jos girdėjusios, kad mieste eina koks tas "paradas." Koks jo tikslas?—klausia kita.

Tikslas reikalauti, kad bedarbiams duotų darbą, arba mokėtų algas—atsakau.—Prie geresnės tvarkos mergaitėms nereikės būti tampomom po šitokias vietas; galės sau pragyvenimą padoriai užsidirbti.

Tiek pasakius, tuoj pajutau, jog dabar tai jau tikrai prasizengiau: jau su manim jos nenori kalbėti; tarp savęs šnekučioja, mane ignoruodamos. Supratau, kad netaktiškai pasielgiau, bet išarto žodžio nebenuorysi. Aš ir nebenerėjau daugiau kalbėti. Žilaplaukė senelė išeidama parodė, kurioje lovoje reikslutėti, ir aš atsipašius, kritaui į ją ir užmigau.

Ryte dar prieš pietus atėjo miesto pareigūnas. Jis pirmiausia mane paklausė, kur gimiau, kodėl demonstracijosje dalyvavau, ir dar ko tai, ir dar pagalvojęs—liepė eiti namo... kada reikės, būsiu pašaukta. Su merginomis pajuokavęs, pats išėjo. Bet manęs niekas daugiau nereikalavo. Supratau, kad išgirdeš, jog aš gimiau šioje šalyje, žino, kad bus sunku nuteisti deportacijai. Kelis kitus demonstracijos dalyvius išdeportavo.

Atėjo diena grįžti į darbą. Įžengus į viešbutį, mane pasitinka vyriausioji kambarinių prižiūrėtoja. Man nusiavilkus palto, ji atkišo popiergalį ir sako:—"Gali grįžti namo... mums čia jau nereikalinga."

Darbininkė, su kuria dažnai draugiškai pasikalbėdavome, pamerkę man, duoda man ženklą, jog nori man ką tai pasakyti. Kada likome vienos, ji sako:

—Žinai, kodėl tave atleisdžia? Matė laikraštįje nuotrauką, kur trijų policininkų lydimas, žygiuoja Woodward gatvę. Klausė, ką dabar manau veikti. Trumpai pasikal-

Veislinė Lietuvos žaliųjų karvių banda Radviliškio rajone Beinoravos tarybinio ūkio kultūrinėje ganykloje.

S. Ivanausko nuotr.

TARPTAUTINĖS TEMOMIS

Neprisijungusiųjų šalių judėjimas

Neprisijungusių šalių judėjimas, kurio nariai Havanoje buvo susirinkę į VI konferenciją, per aštuoniolika metų pasiekė didelio poveikio tarptautiniams santykiams. Pusantro milijardo žmonių gyvena valstybėse, kurios savo užsienio politiką grindžia neprisijungimo principu. Nevenodas šių valstybių socialinio-ekonominio išsivystymo ir kultūros lygis, kiti skirtumai netrukdo joms vienyti po bendros kovos vėliava. Neprisijungusių šalių judėjimo tikslas yra: visiškai Pietų Afrikos tautų išsivadavimas; tikros taikos pasiekimas Artimuosiuose Rytuose, atsivėlant ir arabų tautų, jų tarpe ir palestiničių, teisėtus reikalavimus; kova už socialinį-ekonominį neprisijungusių valstybių vystymąsi, už tarptautinių ekonominių santykių pertvarkymą teisingumo ir lygiateisiškumo pagrindais. Pravartu pastebėti, kad nė viena iš šių šalių atskirai nepajėgtų išspręsti minėtų uždavinių, o drauge, vieningai kovodamos prieš imperializmą, jos pasiekia apčiuopiamų rezultatų.

Vienas neprisijungusių šalių judėjimo kūrėjų, buvęs Indijos premjeras Jawaharlal Nehru, formuodamas judėjimo užsienio veiklos programą, pažymėjo: "Ten, kur gresia pavojus laisvei ir teisingumui, arba ten, kur įvykdyta agresija, mes negalime ir nebūsime neutralūs." Labai svarbus neprisijungusių šalių judėjimo uždavinys yra bendradarbiavimas su socialistinėmis valstybėmis. Šis bendradarbiavimas tuo labiau pagrįstas, kad neprisijungusių šalių ir socialistinių valstybių bendradarbiavimas yra natūralus ir naudingas.

Už kelių dienų ateina namo savininkė pareikalauti už namą mokesčių.

"Jau trečias mėnuo, kai nemokate... ilgiau negaliu laukti; pati namo neteksiu. Jau vieno netekau."

Jos akyse sublizgėjo ašaros. Matyti, kad ji nenori mūs spausti. Pati vargo mačiusi, moka kitus užjausti.

Suprasdami jos padėtį, tuoj suskubom rasti kitą būdą. Draugai Kubiliai, gyvenantys Hamtramicke, mums užleido pirmąjį aukštą, kol Leonas gaus darbą. Maistui aš dar uždirbau, gavusi padirbėti tai viešbutyje, tai ligoninėje, tai restorane. Kadangi didžiulio visur dirbau antra virėja, duodavo kai ką ir šeimai maisto parnešti. Prisimindama kovo šėštąją, pagalvodavau: Kad bent sulaukčiau dienos, kada mes ponams Fordams ir kitiems pasakysime: "Mums čia tokių jau nebereikia!"

Kad ta diena ateis, visai neabejoju.

Ir taip slinko dienos, iš Detroito išvykome ir apsigyvenome Chicagoje.

listinių valstybių interesai tarptautiniuose santykiuose daugeliu atvejų sutampa. Tai apima tokius klausimus, kaip taikos stiprinimas, taikaus sambūvio principų įgyvendinimas, tarptautinio įtampimo mažinimas visuose pasaulio rajonuose, tarpusaviai naudojimo valstybių bendradarbiavimo plėtojimas. O visa tai duoda pagrindą glaudžiam bendradarbiavimui ir kovai prieš imperializmą, kolonializmą, rasizmą. Socialistinės valstybės remia neprisijungusių šalių judėjimą, ir tai joms teikia vis didesnę jėgą ir poveikį. Judėjimo užuomazgoje imperialistai šaipydavosi iš neprisijungusių šalių, neigdami jų įtaką ir poveikį. Dabar kiti laikai.

Jungtinių Amerikos Valstijų valdantys sluoksniai savo nuolatinei atstovybei prie Jungtinių Tautų nurodė, jog būtina ieškoti gerų kontaktų su "trečiuoju pasauliu," ypač su afrikiečiais, kad jie paremtų Washingtono politiką Afrikoje, Vidurio Rytuose ir kitais klausimais. Tačiau neprisijungusių šalių judėjimui su JAV nepakeliui. Washingtonas remia Izraelio rasistų ekspansionizmą, brandina planus ginklu kistiis į Persų įlankos valstybių gyvenimą, kuria "greito reagavimo korpusą" prieš nacionalinio išsivadavimo judėjimą, plečia karinio jūrų laivyno bazę Diego Garcijos saloje ir formuoja penktąjį laivyną, ieško būdų sudaryti naujas karines sąjungas Ramiojo ir Indijos vandenynų baseine.

Žodžiu, tiek Afrikoje, tiek Azijoje, tiek Lotynų Amerikoje JAV imperialistų politika yra nukreipta prieš neprisijungusių šalių tikslus. Amerikos imperializmui šioje srityje aktyviai talkina Pekinas. Kaip žinoma, Kinijos vadovai daug kalba, kad jie remia "trečiąjį pasaulį" ir gina jo interesus nuo "supervalstybių" poveikio. Tačiau praktikoje Pekino elgesys kitoks. Konfliktinėse situacijose, kurios, pavyzdžiui, buvo Irane, Cilėje, Angoloje, Afghaništane ir kitur, Pekinas drauge su imperializmu, rasizmu ir reakcijos jėgomis veikia prieš nacionalinio išsivadavimo judėjimą. Pridengdamas savo solidarumą su imperialistais, Pekinas šmeižia socialistinę Kubą, Vietnamą, socialistinę Respubliką.

Tačiau nei JAV, nei Kinijos vadovų politinis kursas nėra pajėgus sutrukdyti didinamam neprisijungusių šalių judėjimo, kurio pagrindas yra kova prieš imperializmą, diktatą ir nacionalinę priepauidą. Šioje kovoje neprisijungusių šalių judėjimas vaidina vis didesnį vaidmenį. Jis įneša svarų indėlį į tarptautinio klimato gerinimą, į valstybių bendradarbiavimo plėtojimą lygiateisiškumo pagrindą, padeda kurti teisingų tarptautinių politinių ir ekonominių santykių sistemą.

Apolinaras Sinkevičius

St. Petersburg, Fla.

Rugsėjo 1 klubiečiai nuosavoje salėje turėjo susirinkimą. Jį pravedė klubo prez. V. Bunkus. Valdyba pateikė raportus. Aldona Aleknienė skaitė praėjusio susirinkimo protokolą. Finansų sekr. Adelė Pakalniškienė pateikė klubo finansų stovį. Išdininas Juozas Dobrow su atskaita sutiko.

Iš renginių komisijos pranešimą pateikė S. Kuzmickas ir P. Mockapetris.

V. Bunkus pažymėjo, kad vasaros metu atostogaujame. Dėl to mūsų renginiai neįvyksta kiekvieną savaitę. Tačiau, pagal klubo tvarką, klubiečiai privalo kiekvieną mėnesį šaukti susirinkimus, nors jie ir būna neskaitlingi, tačiau aptariami būtini klubo reikalai ir tolimesnė veikla.

Susirinkimas užgyrė valdybos raportą. V. Bunkus visiems padėjo už pasidarbavimą, kad klubas dar ilgai gyvuotų.

Seimininkai M. ir A. Raškauskai pagamino pietus ir visus pobūvio dalyvius pavaišino. Toliau sekė šokiai ir draugiški pokalbiai.

Kuopos veikla

Piliečių klubo salėje įvyko LLD 45 kp. mėnesinis susirinkimas.

Jį pradėjo kuopos pirminkas S. Kuzmickas. Susirinkimą pravedė Walteris Duda.

Kuopos valdyba pateikė raportus. Bronė Vaitkienė skaitė praėjusio susirinkimo protokolą.

Kuopos pirm. S. Kuzmickas pranešė, kad per tris mėnesius kuopos veikimas buvo mažas, įvykdavo tik mėnesiniai susirinkimai.

Rugsėjo pradžioje prasidėjo veikimas. Jau visi sugrįžo iš atostogų. Taipgi mūsų Dainos Mylėtojų choras rugsėjo mėn. 7 d. susirinko pirmoms pamokoms, mokytoja Helena Janulytė chorą greit priuovs pirmam pasirodymui. Finansų raportą pateikė Julė Andriulienė. Išdinininkas P. Alekna su raportu sutiko. Raportai priimti.

Buvo iškeltas mūsų spaudos klausimas.

Po trumpų diskusijų susirinkimas nutarė "Laisvę" ir "Vilnį" pasveikinti su vėjais pradžia ir abiem laikraščiams paskyrė po \$500.

Julė Andriulienė tik prieš kelias dienas grįžo iš Tarybų Lietuvos. Ji ten viešėjo apie tris savaites. Pobūvio dalyviams nuo Lietuvos žmonių perdavė širdingus sveikinius.

mus. Sakė, aplankė savo vyro V. Andriulio kapą, sutiko daug pažįstamų, paviešėjo pas savuosius, džiaugėsi, kad laikas gražioje Lietuvoje prabėgo linksmai.

Taipgi reikia pabrėžti keletą žodžių, kad ir šiame pobūvyje mūsų gerbiami organizacijų nariai Antanas ir Antaniną Jociai atšventė savo 65 metų vedybinį jubiliejų. Svarbu priminti, kad šią sukartą suruošė judviejų sūnus—vienas iš Californijos, kitas pasveikinti tėvus garbingu Jubiliejum atskrido iš Connecticut.

Ta proga Jociai pobūvio dalyvius pavaišino tortu ir gėrimais. Jubiliatams visa publika padainavo "Ilgiausių metų."

Pranešimas

Spalio 6 klubo susirinkimas. Pradžią 10 val. ryto, pietūs 12 val.

Spalio 13 dieną LLD 45 kuopos susirinkimas, pradžią 10:30 val. ryto, pietūs 12 val. Prašom visus dalyvauti. Įvyks 314-15 Ave. South.

V. Bunkienė

SYPSENOS

Apsiriko

Vyras grįžta vėlai po pusiaunakčio namo. Įeina į miegamąjį.

—Ar tai tu, mielas?—sušnibžda iš lovos.

—Ne. Tai aš, tavo vyras.

Meno mėgėjas

—Tai labai gražas paveikslas! Klausyk, kas jį tapė?

—Nežinau. Pirkau jį, kai jau buvo nutapytas.

Supainiojo

Išgėręs svečias šaukia viešbučio tarnautoja.

—Ei, portjė! Liftas sugedęs!

—Liftas tvarkoje, ser. Tik jūs jau pusę valandos stovite užsidaręs telefonų kabinoje.

Žvejys

—Žiūrėk, brangioji, kiek daug šiandien gražių žuvų pagavau!—girisai, grįžęs iš žvejybos, vyras.

—Bet tave kaimynė šiandien pavakare matė išeinantį iš žuvų parduotuvės!

—Matai, ir draugai gali paliudyti, kad dalį sugautos žuvies teko parduoti. Kitaip būčiau nepajėgęs laiptais užnešti!

[Šluota]

LIŪDNAS MIRUSIOS Beatrice Alexander [Lukauskaitės]

PRISIMINIMAS

Gyveno Miami, Fla. Mirė 1972 m. rugsėjo 13 d.

Mes žinome, kad Ji jau negrįš į gyvenimą, nežiūrint kiek ašarų mes išlietume ir kiek sielvarto pergyventume, bet atėjus tai liūdnai dienai, kurioje mes Jos netekome, norime garsiau sudejuoti ir priminti jos ir savo draugams, kad mes jos kilnų atminimą laikome savo mintyse ir jos kapą puošiame gyvomis gėlėmis.

Lai Jai, užmigusiai neatbundančiu miegu, būna amžina ramybė.

Nuliūdęs

Vyras EUGENE

Sūnus CLARENCE, Marti SANDY

trys Anukai

Brolis ir Seserys bei jų Šeimos

Prisiminus mirusią

Nelemtoji mirtis Tave ištiko,

Didį skausmą mano širdyje paliko.

Tavo kapą gėlėmis puošiū.

Kad Tu jų nematysi žinau,

Bet mano širdyje liksi gyva amžinai.

Sesuo JOSEFINA SISEVIČIENĖ
[KAZLAUSKIENĖ]

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec
METINIS BALIUS

Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė draugija rengia metinį balių, rugsėjo (September) 29 d., 7 val. vak. Sv. Kazimiero parapijos salėje.

Kviečiame visus narius dalyvauti ir atsivesti savo draugus. Nesigailekite paaugoti dovanėlių ar saldumynų. Turėsime gerą muziką, galėsime linskmiai pasižioti. O mūsų malonios šeimininkės skaniai pavaišins.

Sykį į metus paaugokit tą dieną baliui, susitikit su draugais.

Lauksime visų. Iki pasimatymo.

Valdyba

KVIEČIAME Į "LAISVĖS"
VAJAUS ATIDARYMĄ

Aidiečius, "Laisvės" skaitytojus ir visus geros valios tautiečius nuosirdžiai kviečiame atsilankyti į šaukiamą aldiečių susirinkimą, kuriame, apart kuopos reikalų, oficialiai atidarysime laikraščio vaju. Turbūt nereikia aiškinti, kaip mums svarbu išlaikyti tą pažangų laikraštį, be kurio gyvenimas būtų labai nuobodus.

Susirinkimas įvyks spalio-October 6 d., šeštadienį, 1:30 v. p. p., 3447 St. Laurens Str.

Kviečia LLD Valdyba

Rugsėjo 8 d. įvykęs pirmas po atostogų Sūnų ir Dukterų pašalpinės draugijos mitingas, praėjo labai sklandžiai. Pirmiausia apkalbėta būsimasis draugijos Metinis Balis, kuris ruošiamas 29 rugsėjo 29 d. sv. Kazimiero parapijos salėje. Rengėjai stengiasi, kad balius visapusiškai pavyktų ir kviečia visus kuoskaitingiausias dalyvauti. Kaip ir visuomet, prisiminti sergantieji draugijos nariai, kurių niekuomet netruksta, taipgi konstitucijos pataisymas ir kiti draugijos reikalai.

Atvyksta Tarybiniai
menininkai

Rugsėjo 22 d. į Montrealą atvyksta svečiai-menininkai

TORONTO, ONTARIO
SŪNŲ IR DUKTERŲ
DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 9 d., sekmadienį, įvyko Sūnų ir Dukterų Pensininkų draugijos susirinkimas. Clairmont salėje. Tai pirmas šių metų rudenio sezono susirinkimas. Jį atidarė pirmininkas J. Yla.

J. Morkis perskaitė protokolą, finansų sekretorė A. Guobienė pateikė finansų raportą. Dabartinis namo prižiūrėtojas S. Kuisys išdavė salės išlaikymo finansinį raportą. (Jack Patkauskas, reguliarius salės prižiūrėtojas dar tebeserga, jo pareigas laikinai eina S. Kuisys.) Protokolas ir raportai priimti ir užgirti. Vasaros gegužinės nedavė didelių pelnų, bet, pagal išduotus finansinius raportus, nebuvo ir nuostolių.

Iš išduotų kitų raportų pasirodė, kad ir vasaros laikui atsirado darbščių draugu, kurie darbavosi salės pagerinimui ir papuošimui. Iš dar likusių pinigų, skirtų nuo New Horizon komisijos šiai salei pagerinti, buvo nupirkta naujos lempos, įdėtos prieangio ir virtuvės grindys, išvalyta ir išdažyta virtuvė ir dar atlikta keletas kitų pagerinimų. Pasidarbovo Jonas ir Adelė Ylos, Aida Morkis, J. Morkis, R. Kukterienė, Stasys ir J. Kukteriai. A. Gudžijauskas, J. Mileris, K. Morkūnas ir Bruce Vinskas.

dar neužbaigtu Sūnų ir Dukterų pašalpinės draugijos reikalų. Pasirodė, kad draugija dar turi 225 narius ir finansiniai yra geroje padėtyje, tik dar advokatas nėra sutvarkęs visų reikalų, bet einama prie pabaigos—šios draugijos likvidavimo.

Nutarta rengti "Bingo" kiekvieną trečiadienį 1 v. p. p. ir bus surengtas balius su šokiais spalio 27-tą d. šeštadienį, Clairmont salėje. Sokioms bus orkestras, taip, kad jauni ir seni galės smagiai laiką praleisti.

Vykstant vajui laikraščiu "Laisvė," atsikreipta į draugiją. Draugija nutarė paaugoti \$50. J. Yla apsiėmė auką persiusti.

Pasibaigus Sūnų ir Dukterų Pensininkų Klubo susirinkimui, turėjo įvykti Lietuvių Moterų Draugijos susirinkimas, bet dėl mažo skaičiaus atsilankiusių, buvo atidėtas sekančiam mėnesiui, t. y. pirmam sekmadieniui po pirmo, tai yra spalio 7-tą d. po Sūnų ir Dukterų draugijos susirinkimo, Clairmont salėje.

Ten esanti Moterų draugijos valdyba nutarė paremti "Laisvę" su \$50 auksa ir perdavė J. Ylai pasiūsti.

Ligoniai

Buvo susirgęs ir paguldytas ligoninėje J. Kukteris, bet dabartinio laiku sugrįžo į namus.

S. Sasnauskas nuo širdies priepuolio antrą kartą pateko į ligoninę. Jis gydomas Hamburg Memorial ligoninėje.

Aplankius Kanados Tautinę
Parodą [C. N. E.]

Kiekvienais metais pradedant nuo pusės rugpjūčio mėn. ir baigiant Labor Day (pabaigoj rugpjūčio ar pradžioj rugsėjo) Toronte surengiama paroda, C. N. E. patalpose, prie Ontario ežero pakrantės, beveik pačiam vidurmiestyje.

Man teko daug kartų šią parodą aplankyti, bet niekad neteko visur apėiti, nes pavargsti bevaikščiudama po įvairius paviljonus, kurių yra virš dvidešimt, ir turi grįžti į namą pailsėti. Norint viską ir visur apžiūrėti, reiktų pašvesti keletą dienų. Tad ir šiais metais teko nuvykti pasižvalgyti, bet kaip ir visada, sugrįžau neapžiūrėjęs nei visų svarbesnių paviljonų, nei jų ekspozitų.

Si paroda buvo įsteigta 19-tam šimtmečiu. Pirmiausia buvo pastatytas Crystal Palace 1858 m., kuris po kiek metų sudegė, ir jo vietoj buvo pastatytas kitas, pagerintų, kuris ir dabar tebestovi prie Ontario ežero kranto.

Kitos patalpos parodai buvo pastatytos vėliau: 1907 m. Horticultural namas, 1912 m. Government namas, 1904 m. Press namas, 1926 m. Ontario Government namas, kuris dabartinio laiku yra pavestas į Carlsberg paviljoną. Paskutiniausias tai Ontario Place, pastatytas ir atidarytas prieš keletą metų, kur vyksta koncertinės programos beveik per apskritus metus. Yra gana idomi vieta praleisti laiką.

J. Narusevičienė

Pradeda apgailestauti

J. YLA

Kanadiečiai, kurie labai norėjo, kad liberalų vieton būtų išrinkti konservatai, pradeda apgailestauti, kad jie už konservatus balsavo. Dar praėjo tik keli mėnesiai, kaip konservatai paėmė valdžią, o jau matyti, kad bus ne geriau, o blogiau. Iš tų pažadų, kuriuos konservatai davė rinkiminės kampanijos metu, atrodo nebus grūdų.

Pažadėjo Kanados ambasada įsteigti Jeruzalę, bet kai tik apie tai užsiminė, tai arabų šalys pakėlė tokį protestą, kad premjeras Clark tuoj užspringo! Arabai pagrūmojo nutraukimu diplomatinį ryšį, nutraukimu prekybos, išvairum kanadiečių kompanijų. Šis pažadas, atrodo, turės mirti.

Clarko vyriausybė, atrodo, dabar daugiausia rūpinasi,

Mary Brown-Tamošiūnaitė pergyveno galvos operaciją, randasi Snt. Mike's ligoninėje.

Eddy Bernotavičius, Bernotavičių antras sūnus sunkiai serga.

J. Kubilinskienė pergyveno kojos operaciją Victoria ligoninėje, Barrie mieste.

Vera Povilaitienė atsiuntė laišką Moterų draugijai per A. Guobienę ir pranešė, kad ji randasi pas savo dukterį Thunder Bay mieste, ir ten gydytis. Ji paliešta priepuolio, kurį laiką buvo paguldyta ligoninėje Toronte.

P. Kiškis jau gana seniai serga namuose. Teko sužinoti, kad rugsėjo mėnesio 9-tą d. jam suėjo 83 metai. Jubilantiui linkiu sveikatos ir ilgo gyvenimo.

Mirė

J. Leskevičius gavo žinią iš Lietuvos, kad pasimirė jo sesutė, gyvenusi Vilniuje, Gene Grigaravičienė.

Gili užuojauta J. Lieskevičiui.

J. Narusevičienė

Bridgeport, Conn.

Labai graži ir pavyzdinga buvo išvyka, kurią surengė bendrai: Bridgeport L.D.S. ir New Yorko L. D. S. Ši išvyka buvo suruošta nepaprastose, gražioje vietoje, Sherwood Island, valstybiname parke, West Port, Conn., prie jūrų kranto.

Pasitaikė nepaprastai graži diena, tai ir jūrų vaizdas retai kada tokioje savo gražybėje bematyt. Bet tokia išvyka suruošta ne tik pasižioti gražiais vaizdais—ji ir žmogui suteikia sveikatos. Tokia išvyka lygiai naudinga žmogui ir dvasiniai: joje lankosi seniai matyti draugai, bičiuliai, artimieji, kurių jau gana ilgą laiką esi nematęs. Atnaujinti pažintis, taip lygiai yra malonu išgityti ir naujų pažinčių. Bendrai imant, žmogus jautiesi linksmesnis, gyvesnis.

Buvo malonu susitikti su newyorkiečiais, kurių buvo graži-gausi atstovybė. Kai kurių vardai man gerai žinomi, būtent: Anne Yakštis, Povilas Venta, žymi dainininkė Nelė Ventienė, buvusi mūsų 74-osios kuopos sekretorė Amelia Yuskovich ir Walteris Yuskovich. Kitų pavardžių nesusižinojau. Prašau atleisti. Viso išvykoje buvo virš 40 dalyvių. Pagal šiuos laikus, reikia sakyti, gana gerai.

už mirtiečių, ir dalį taksu už namus. Tiesa, jie dar vis kalba, kad šį pažadą vykdyt. Ekonomistai apskaičiuoja, kad šio pažado įvykdymas federali vyriausybei atsieis bilionus dolerių. O tie bilionai dolerių neiškris iš "dangaus." Jūs sumokės kanadiečiai taksu pavidale.

Kitas dalykas: tai būtų palengvinimas tiems, kurie turi brangius namus. Taip sakant, būtų parama turtingesniems kanadiečiams, kurie ir be to neblogai verčiasi. Sako, kad bus galima atskaityti iš aptaksuojamų procentų iki \$5,000.

Darosi aišku, kad nieko nebus ir iš konservatų kalbų apie pagyvinimą ekonomijos. Rinkimų kampanijos metu jie teigė, kad privatus biznis atgaus pasitikėjimą, kada konservatai pradės valdyti. Bet dabar ekonomistai kalba ne apie ekonomijos pakilimą, o stagnaciją. O jei alyva smarkiai pabrangs, tai atsirad dar daugiau sunkumų. Jau dabar automobilių kompanijos skundžiasi, kad biznis "slekuoja." Žmonės nebeperka didelių automobilių. Chrysleris tikrai bėdoje, nes jis gamina daugiausia didelius automobilius, kurie su-naudoja daug gazolino. Aliejaus pabrangimas apsunks pramonę, gyventojus, nes namų apšildymas taipgi labai pabrangs.

Rinkimai įvyko gegužės mėnesį, bet parlamentas bus suauktas tik spalio mėnesį. Liberalai, kurie dabar opozicijoje, kažkodėl tyli. Tiesa, liberalai ir nauji demokratų pradėjo grumoti, kad jie balsuos prieš, jeigu konservatai spirs likviduoti Petro Canada. Galimas daiktas, kad konservatų planams bus padarytas galas. Jeigu būtų priimtas nepasitikėjimas, tai turėtų būti nauji rinkimai.

Iš KLLD CK RAŠTINĖS
AUKOS APSVIETOS
FONDUI

Montrealo kuopos nariai su nariniais mokesčiais perdrauga L. Kisielių atsiuntė apšvietos fondui sekančiai: E. Juraitienė \$1.00, A. Sadauskas \$2.00, J. M. Paras \$2.00, A. Šilinis \$2.00, P. Suplevičius \$2.00.

Sirdingas ačiū.

Y. Yla

KLLD CK Sekretorius

Dorchesterį pradėjo gražinti

Dorchester, Mass. tęsiasi nuo Edwards Everett keturkampio iki Mattapan keturkampio ir talpina apie \$180,000 gyventojų. Yra vienas didžiausių miestų Massachusetts valstijoje, Boston miesto dalis.

Komitetas, paskirtas tam darbui, sako, "Si apylinkė yra per daug sunki greit pataisyti. Reikia ją suskaldyti: (1) Uphams Corner, (2) Fields Corner, (3) Mattapan ir (4) Franklyn Fields.

Toks planavimas buvo daromas prieš metus. Aš gyvenau arti Uphams Corner. Jau metai baigėsi, bet niekur nematyt pagrazinimų, tik Uphams Corner aptuštėjo. Gazo ir Elektrikos raštinės išsikraustė. Kaip reikia saskaitas mokėti, turime važiuoti į Bostoną arba siųsti čekius. Didelės valgių krautuvės užsidarė. Dvi vaistinės užsidarė, tik liko kelios mažos krautuvėlės, tik bažny-

Visi dalyviai atsivežė įvairių skanėstų, ir vieni kitus nuosirdžiai vaišino, draugiškai kalbėdamiesi įvairiais dienais bei gyvenimo klausimais.

Si išvyka buvo šiais metais paskutinė. Linkiu visoms ir visiems geros sveikatos bei ištvermės sulaukti ateinančios vasaros, kad vėl galėtume linksmai čia susitikti ir nuosirdžiai vieni kitiems paspausti dešinę.

Sidlavos Žemaitis

čios, trys alinės ir keturi bankai kurie dar gerai gyvuoja.

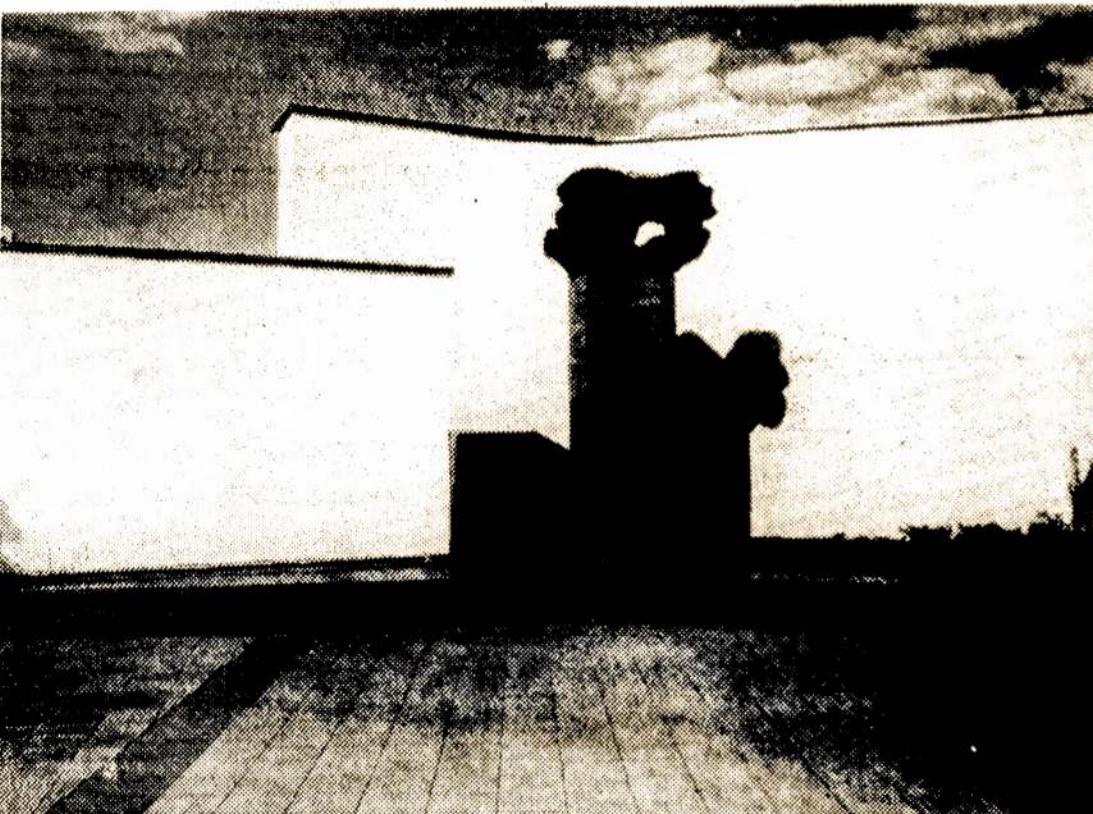
Per ketverius metus didelis Strand Teatras uždarytas, dabar prieš Mero rinkimus jį atidarys. Taisė per visus metus. Meras jau buvo sukviets "senior citizens." Apie 2 šimtai jų atsilankė. Buvau aš pakviestas. (Po koncerto ir vaišių ėjome pažiūrėti viduje namo. Tiesa, labai gražiai ištaisytas. "Globe" rašė, kad kainavo virš \$4 milijonų. Spalio mėnesyje bus atidarytas. Aš sakau vienai pažistamai: O kas eis į tą teatrą? Šioje apylinkėje vidurinės klasės žmoniai jau nebėra. Daugiausia gyvena velferinkai, puertorikiečiai, beturčiai juodieji ir ispanai, ir didžiama jų nemoka anglų kalbos ir neturi pinigų. Tai tiek tą mūsų kampą pagrazino.

Jeigu tą patį mera, Mr. White išrinks, tai gal metus laiko tas teatras gyvuos. Paskiau tai—ir vėl taip bus, kaip buvo per keturis metus. Vakaraus girtuokliai gulės tarpduryse. Dienos laiku alaus bonkos ir kenai voliošis tarpe vėjo suneštų šiukšlių.

E. Vilkaitė

Washingtonas. — Šiuo laiku Jungtinės Valstijos lankosi Izraelio Gynybos ministras Ezer Weizman. Jo misija esanti laimėti Izraeliui iš Jungtinių Valstijų militari- nės paramos 1981 metams už \$1,650,000,000.

To all at "Laisvė" & LDS

Vilnius. Paminklas poetei Salomėjai Neriai [skulpt. Vl. Vildžiūnas].

Greetings from Vilnius!

The town is a gem and we're really getting the opportunity to visit many interesting "vietoves." Tremendous amount of new restorations, museums and unique night clubs. I guess you can just about meet everyone at some time on Lenin Prospect. Already bumped into Paleckis, Mališauskas, Ziugžda, Baltušis, Žebriunas, Noreika. All asked about you and Anthony.

We're sorry to hear Anthony wasn't coming. Yes, already saw an opera, the opening performance "La Traviata" with Noreika, & visited "Rumšiškes." Looking forward to more musical events. Victor has been rehearsing and singing too.

Viso gero,

Mildred & Victor

SAN LEANDRO, CALIFORNIA

MIRUS

PRANUI S. BALČIŪNUI

Reiškiame širdingą užuojautą podukrai Ksaverai Karosienei ir jos šeimai, San Leandro, Cal., velionio broliams Jurgiui Balčiūnui ir Adomui Balčiūnui, Kaišiadorių rajone, giminėms Majauskaitė Genėi iš Kaišiadorių raj. ir Stelmokienėi Aldonai Taiskos Kolūkyje, visiems Lietuvių; taipgi proanūkei Eugenijai, Stanley ir jos šeimai, Warren, N. J. bei kitiems artimiesiems ir draugams.

Per ilgus metus jis buvo uolus pažangaus judėjimo narys ir laikraščių rėmėjas, taipgi LLD ir LDS kuopu, Oakland, Cal. narys.

J. Mozūraitis M. Ginaitienė
M. Moztraitienė F. Machulis
A. Mugianis R. Machulienė
K. Mugianienė Ray Machulis
M. Kamarauskienė Telda King
A. Staškienė M. Baltulioniūtė
Eleanor Clariss A. Taraška

V. Taraškienė

[San Francisco-Oakland Cal. ir apylinkės draugai]

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MANO MYLIMO VYRO

ROJAUS MIZAROS

DVYLIKTŲJŲ MIRTIES METINIŲ

Mirė 1967 m. rugsėjo 23 d.

IEVA

ROCHESTER, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Julia Kontenis

mirė 1975 m. rugsėjo 27 d.

Jau praėjo ketveri metai nuo mano mylimos žmonos Julijos mirties, bet aš niekur nerandu ramybės. Turbūt taip ir bus, kol aš ateisiu pas Tave, mano mylimoji.

FRANK KONTENIS

BALTIMORE, MD.

Mirus

Elenai Antanaitienei

Reiškiame gilią užuojautą sūnui Leonard Antanaičiui netekusiam mylimos motinos, taipgi giminiųs ir draugams.

Lai sūnaus geras patarnavimas motinai žymiai palengvina širdies skausmą.

J. F. Deltuvai O. Kučiauskaitė
J. J. Staniai M. Palovienė
P. Paserskis O. Garcia

VAJUS

GAVIMUI "LAISVET" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR ATNAUJINIMUI UŽSIBAIGUSIŲ PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖS RUGSĖJO 1 IR TĖSIS TRIS MĖNESIUS IKI SIŲ METŲ LAPKRIO 30.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vajininkus ir labai laukiame naujų vajininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajuos diena. Rūpinkimės aplankyti kuo daugiausia namų vajuos reikalui ir kalbinti žmones užsisakyti "Laisvę."

DOVANOS VAJININKAMS

1-ma \$50; 2-ra \$45; 3-čia \$40; 4-ta \$35; 5-ta \$30; 6-ta \$25; 7-ta \$20; 8-ta \$15; 9-ta \$12; 10-ta \$10.

KREDITAVIMO PUNKTAI

Kontestantams kreditavimo metodai tokie: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintas prenumeratas 1 punktas nuo 25 centų. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas 50 centų.

KREDITA UŽ AUKAS DUOSIME KONTESTANTAMS (VAJININKAMS) TIK JEIGU JIE PATYS PRISIŲ PINIGUS. PINIGAI GAUTI PER KITOS NEBUS KREDITUOJAMI VAJININKAMS.

\$20,000 FONDAS

Apart jeigu už prenumeratas ir skelbimus, turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui, kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vajų sieksime ir vėl šiam svarbiam reikalui sukelti \$20,000 fondą. Tai padarykime aukomis ir pelnu nuo parengimų.

Užsakykite "Laisvę"
Savo Giminiams Ar
Draugams I Lietuvą. Jie
Bus Jums Dėkingi Už Tą
Dovana
* * *

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE
IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų.
Kanadoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.
Lietuvoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų
Kitur užsieniuose \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.

Visais vajuos reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

Maloni New Yorko moterų klubo popietė

Praėjusį sekmadienį svečiųjų Bronės ir Walterio Keršulių sodelyje įvyko New Yorko lietuvių moterų susirinkimas. Tai buvo pirmasis pažangiečių moterų susirinkimas po šios vasaros karščio, po poilsio, po įdomių kelionių. Atrodo, kad tinkamesnės vietos ir laiko šiam renginiui nėra būti negalėjo. Tokia graži saulėta rudens diena. Dar vasariškai vėslus ir žalias draugų Keršulių sodelis. Čia apie rudenį kol kas bylojo tik sultingos, prinokusios kriaušės. Jos retkarčiais dusliai bumbtelėdavo nuo šakos į žolę, o paskui puikuodavosi savo geltoni vazoje ant stalo. Bronė Keršulienė vaišino svečius tik ką suskintų vynuogių kekėmis. Rami, maloni aplinka nuteikė besirekančius maloniems pokalbiams, prisiminimas. Dar prieš renginio pradžią būreliai moterų ir jas lydintių vyrų šnekučiavosi, juokavo, buvo puikios nuotaikos.

Susirinkimą pradėjusi klubo pirmininkė Ieva Mizarienė pasveikino visus susirinkusius, trumpai apžvelgė klubo veiklą ir artimiausius uždavinius, pasakė daug gerų žodžių aktyviausių klubo narių adresu. Jos kalboje nemaža vietos buvo skirta ir "Laisvės" reikalams. Kalbėtoja ragino aktyviau dalyvauti pažangiojoje spaudoje, materialiai remti laikraščio leidimą. Siam kreipimuisi pritarė ir laikraščio svarbą pažangiečių judėjime gražiai apibūdino savo kalbose čia svečių teisėmis dalyvavę

"Laisvės" redaktorius Antanas Bimba ir prie Jungtinių Tautų akredituotas Tarybų Lietuvos žurnalistas Sigitas Krivickas.

Gražią kalbą pasakė ir čia pat prie "Laisvės" vajuos prisidėjo 50 dolerių auka buvusi pirmoji New Yorko moterų susivienijimo pirmininkė Katrina Petrikienė. Ji į šį susirinkimą atvyko savo sūnaus Artūro ir marčios Natalie lydimą. Labai džiugu, kad tokio garbingo amžiaus mūsų draugė, neseniai turėjusi sunkią akių operaciją, taip žvaliai jaučiasi ir pagal jėgas dalyvauja pažangiečių veikloje. Katrina Petrikienė pasakė, kad svarbiausia žemėje yra taika ir už ją kovojant negaila jėgų ir energijos.

Šeiminkės visus dalyvavusius sudomino išmoninga loterija. Kupini išpūdžių ir naujų minčių, gerai nusiteikę susirinkimo dalyviai dėkojo svečiams šeiminkams už jaukų prieglobstį ir skirstėsi namo. Iki sekančių susitikimų.

Reportėrė

St. Petersburg, Fla.

Rugsėjo 8 d. įvyko LLD 45 kp. susirinkimas ir pietūs Klubo salėje. Dar karšti Floridos saulutės spindulėliai ir diena buvo šilta, bet publikos atsilankė nemažai. Visų ūpas buvo geras.

Prieš pradėsiant pietauti, kuopos pirmininkas St. Kuzmickas pranešė, kad šiandien pagerbsime mielus draugus Antaną ir Antaniną Jocius iš Clearwater, Fla. Jų 65 metų vedybų sukakties proga. Jie užsakė visai publikai po stiklėlį karčiosios. Publika jiems sudainavo "Ilgiausių Metų" vadovybėje Helen Janulytės. Vėliau publika pavaišino skaniu tortu.

Dalyvavo A. ir A. Jocių sūnūs Vytas su žmona iš San Diego, Cal. ir sūnus Jonas su žmona iš Trombell, Conn. Trečiasis sūnus Albinas, gyvenęs Bridgeport, Conn., dėl susidėjusių aplinkybių, negalėjo atvykti.

Antanas ir Antanina yra geri pažangiečiai. Antanas atvyko iš Lietuvos 1911 m. į Ansonia, Conn. čia prisidėjo prie suorganizavimo Socialistų kuopos. Ir taip per visą savo gražų amžių pasižymėjo pažangioje veikloje. LLD ir LDS, gyvenamas Bridgeport, Conn. Persikėlęs į Floridą irgi nenuleido rankų kol leido sveikata. Dabar kuris laikas jau nesveikuoja. Jis pergyveno operaciją. Tačiau dabar palengva sveiksta.

Dalyviai palinkėjo jam sveikatos, sėkmės ir dar sulaukti daug gražių jubiliejų.

Per visą savo amžių jis skaitė pažangią spaudą ir finansiniai rėmė.

Sūnus Jonas įteikė "Laisvę" auką \$10. A. Aleknie

Baltimore, Md.

KELETAS ŽINIŲ IŠ MŪSŲ MIESTO

Reikia pasakyti, kad žinios nelabai linksmos. Rugsėjo 7 dieną išsiskyrė iš gyvųjų tarpo mūsų LLD 25 kp. narė Elena Galinaitė-Antanaitienė, sulaukusi gražaus 92 metų amžiaus. Mirė savo namuose pasižiūrėdama sūnaus Leonardo.

HAWTHORNE, N. J.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Juozo Bimbos

Mirė 1978 m. rugsėjo 23 d.
Su gilia širdgėla prisimename jį ir liūdime.

Žmona—SARAH BIMBIENĖ
Dukra—ADELE VALICKAS
Žentas—FRANK VALICKAS
ir šeima

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

Iš "Daily World" pikniko

Vaizdas piknike

Piknikas įvyko praeitą sekmadienį rugsėjo 9 dieną, kė pagrindinę kalbą. Buvo Arrow Parke. Diena pasitaike labai graži, visą dieną kaltino saulutė, tai susirinko ivairių tautų daug žmonių. Labai dieną praleidome geroje nuotaikoje.

Henry Winston, Komunis-

tų Partijos pirmininkas pasidainavo ir kitokių pamarginių.

Iš šio pikniko "Daily World" gaus nemažą ir finansinės paramos, kuri dienraščiai prie dabartinių brangių labai reikalinga.

Geo. Waresen

Kovos už \$5 valandinę minimum algą

New Yorkas. — Rugsėjo pradžioje čia įvyko Jungtinės Elektrinių Darbininkų Unijos 44-oji konvencija. Joje dalyvavo daugiau kaip 400 delegatų, kurie atstovavo 165,000 narių. Konvencija nutarė pradėti kovą už minimum \$5 valandinę algą. Tai svarbiausias konvencijos nutarimas.

Konvencija taipgi pasisakė už mokesčių valdžiai mokėjimo sistemos reformą, kurios tikslas būtų mokesčių našta nuimti nuo darbo žmonių

pečių ir ją uždėti ten, kur ji iš tikrųjų priklauso: ant turčių korporacijų pečių.

Elektrikiečių unija yra laikoma viena kovingiausių unijų visoje šalyje.

"LAISVĖS" BENDROVĖS DIREKTORIAMS

Pirmadienį, rugsėjo 24 d., 2 val. po pietų įvyks "Laisvės" Bendrovės direktorių posėdis, Laisvės salėje. Visi dalyvaukime.

N. Buknienė, Sekr.

BRIEFS

Drivers who take Valium or other mild tranquilizers are more likely to become involved in crashes than other people, reports a British research team.

* * *

S Soviet newspaper said that the American folk singer Joan Baez was "singing with someone else's voice" when she published an open letter denouncing Communist Vietnam for alleged human rights violations.

* * *

Government warnings about the danger of smoking actually encourage smokers to light up, a study shows.

* * *

Illegitimate births by teenagers have doubled since 1960, according to a Congressional task force report.

* * *

The program of the New

SUMMERTIME SPLASH

The joys of summer are the same everywhere. A recent issue of Soviet Woman showed this youngster enjoying a delightful dip in a local pool.

Vincio Duktė